

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra Sociologie

Společný domov v perspektivě mladých partnerských párů

Bakalářská práce

Autor: Kateřina Kárychová

Studijní program: B6703 Sociologie

Studijní obor: Sociologie obecná a empirická

Vedoucí práce: PhDr. Miroslav Joukl, Ph.D.

Hradec Králové 2015

Zadání bakalářské práce

Autor: Kateřina Kárychová

Studium: F12500

Studijní program: B6703 Sociologie

Studijní obor: Sociologie obecná a empirická

Název bakalářské práce: **Společný domov v perspektivě mladých partnerských párů**

Název bakalářské práce Common Home from Young Partner Couples' Perspective
AJ:

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce představuje empirické šetření. Téma je zaměřeno na mladé partnerské páry, které řeší ve společném soužití problémy spojené s naplňováním svých představ o společném domově. Cílem práce je zejména identifikovat, podle jakých strategií volí svůj společný domov, co konkrétně jejich strategie zahrnují a jaké okruhy problémů při tom řeší. Předmětem bude také to, s jakou podporou mohou počítat, do jaké míry je rozhodující vazba na rodiště, rodinu, přátele, volba lokality, bydlení, práce apod. V průběhu heuristiky budou upřesněny výzkumné otázky, cílová populace a soubor respondentů. Hlavní metodou je kvalitativní metoda na základě rozhovorů dle předem připraveného scénáře. Případná konkretizace názvu bude vyjádřena v podtitulu.

DUFFKOVÁ, JANA, LUKÁŠ URBAN, JOSEF DUBSKÝ. 2008. Sociologie životního stylu. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. DUFFKOVÁ, JANA. 2002. ?První a druhý domov.? Přítomnost Léto: 29-31. DUFFKOVÁ, JANA. 2008. ?Domov z pohledu sociologie.? Stavba 15 (3): 16-19. HAMPLOVÁ, DANA, EVA MITCHELL, MILUŠE VÍTEČKOVÁ. 2010. Proměny rodinných a profesních startů. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky. HEŘMANOVÁ, EVA, JIŘÍ PATOČKA. 2006. Regionální sociologie, sociologie prostoru a prostředí. Praha: Oeconomica. HUČÍN, JAKUB. 2003. ?Domov jako zrcadlo vlastního já.? Psychologie dnes 9 (4): 9-11. KATRŇÁK, TOMÁŠ. 2011. Na prahu dospělosti: Partnerství, sex a životní představy mladých v současné české společnosti. Praha: Dokořán. LUX, MARTIN, a kol. 2002. Bydlení věc veřejná. Sociální aspekty bydlení v České republice a zemích Evropské unie. Praha: Sociologické nakladatelství MOŽNÝ, IVO. 1999. Sociologie rodiny. Praha: Sociologické nakladatelství. ŘÍČAN, PAVEL. 2006. Cesta životem. Praha: Portál. TUČEK, MILAN a kol. 2003. Dynamika české společnosti a osudy lidí na přelomu tisíciletí. Praha: Sociologické nakladatelství. BRYMAN, ALAN. 2001. Social Research Methods. Oxford: Oxford University Press. CRESWELL, JOHN W. 2002. Research Design. Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches. Sage Publ. Thousand Oaks, London, New Delhi. DISMAN, MIROSLAV. 2008. Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha: UK v Praze. HENDL, JAN. 2005. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál. SILVERMAN, DAVID. 2005. Ako robiť kvalitativný výskum. Bratislava: Pegas. STRAUSS, ANSELM, JULIET CORBINOVÁ. 1999. Základy kvalitativního výzkumu: postupy techniky metody zakotvené teorie. Boskovice: Albert.

Garantující pracoviště: Katedra sociologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Miroslav Joukl, Ph.D.

Oponent: doc. Mgr. Ján Bunčák, CSc.

Datum zadání závěrečné práce: 22.12.2014

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala (pod vedením vedoucího práce) samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.“

V Židlochovicích dne 5. 5. 2015

.....

ANOTACE

KÁRYCHOVÁ, Kateřina. *Společný domov v perspektivě mladých partnerských párů*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2015, 92 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce zkoumá situaci dnešních vysokoškolských studentů se zřetelem na dvě cílové skupiny – mladé páry (z nichž alespoň jeden z partnerů je studentem vysoké školy) žijící ve společné domácnosti a studenty vysokých škol žijících u rodičů. Pojednává o problematice konstrukce domova mladých párů se zaměřením na strategie, které ve společném soužití volí a problémy, které při tom řeší. Životní cíle mladých párů následně komparuje s cíli vysokoškoláků žijících u rodičů. Empirické šetření bylo provedeno kvalitativní metodou, s uplatněním techniky polostrukturovaných rozhovorů.

Klíčová slova: kohabitace, domov, studenti vysokých škol, přechod do dospělosti, odchod od rodičů, manželství

ANNOTATION

KÁRYCHOVÁ, Kateřina. *Common Home from Young Partner Couples' Perspective*. Hradec Králové: Faculty of Arts, University of Hradec Králové, 2015, 92 pp. Bachelor Degree Thesis.

This bachelor thesis scrutinizes the situation of today's university students considering two target groups – young couples (from which at least one of the partners is a university student) living in a common-law marriage and university students living with their parents. The work deals with the points at issue of young couples' home construction, especially focused on strategies which they choose in common-law marriage, and problems they solve in the process. Life goals of young couples are then compared to the goals of university students living with their parents. Empirical research was made by qualitative method with the use of semi-structured interview technique.

Key words: cohabitation, home, university students, transition to adult age, leaving parental home, marriage

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu bakalářské práce PhDr. Miroslavu Jouklovi, Ph.D. za odborné vedení práce, cenné rady a připomínky, které napomohly k jejímu vytvoření. Dále bych chtěla poděkovat respondentům, kteří se se mnou podělili o své názory, a své rodině, která mi byla velkou oporou.

Obsah

Úvod	9
1 Dosavadní stav poznání	11
1.1 Studenti vysokých škol	11
1.1.1 Hodnotová orientace.....	11
1.1.2 Kariéra	12
1.1.3 Hospodaření studentů	13
1.2 Hledání vlastní životní cesty	13
1.2.1 Adolescence.....	13
1.2.2 Přejchod do dospělosti.....	14
1.3 Partnerské vztahy	16
1.3.1 Volba partnera	16
1.3.2 Sňatkový trh.....	17
1.3.3 Očekávání od partnerského vztahu.....	18
1.4 Odchod od rodičů.....	19
1.4.1 Odkládání odchodu od rodičů.....	20
1.5 Manželství versus nesezdaná partnerství	21
1.5.1 Rodina a manželství	22
1.5.2 Kohabitace	23
1.6 Pokles sňatečnosti	23
1.7 Domov	25
1.7.1 Dům versus domov	25
1.7.2 Domov jako identita	26
1.8 Shrnutí.....	28
2 Postup a výzkumné metody	29
2.1 Cíl výzkumu.....	29
2.2 Výzkumný soubor.....	30

2.3	Metody	31
2.4	Průběh rozhovorů.....	32
3	Prezentace výsledků	40
3.1	Shrnutí rozhovorů	41
3.2	Výzkumné otázky	61
3.2.1	Životní cíle.....	61
3.2.2	Konstrukce domova.....	62
3.2.3	Problémy.....	70
3.2.4	Partnerský domov versus život studentů s rodiči	72
3.2.5	Kohabitace versus manželství	75
	Závěr	79
	Seznam použité literatury	81
	Seznam příloh	84

ÚVOD

Bakalářská práce nese název Společný domov v perspektivě mladých partnerských párů. V průběhu heuristiky došlo po dohodě s vedoucím práce k upřesnění zaměření. Rozhodla jsem se ve své práci věnovat studentům vysokých škol, jejich životní situaci, strategiím, postojům, plánům. Předmětem mé práce se staly páry, z nichž alespoň jeden z partnerů je studentem nebo studentkou vysoké školy. Pro možnost komparace jsem si zvolila druhý výzkumný vzorek – studenty vysokých škol žijících u rodičů.

V dnešní době studuje vysokou školu stále více mladých lidí. Vysokoškolské studium se stává čím dál dostupnější. Vzhledem k prodlužování délky studia dochází k odkládání rodinných a profesních startů. Studenti jsou dnes déle závislí na svých rodičích. Odkládají odchod z rodinného hnízda, nalezení stálého zaměstnání, a také založení vlastní, prokreační rodiny.

Veškeré odborné zdroje, které mi napomohly k formulaci cílů, výzkumných otázek a v neposlední řadě sepsání *Dosavadního stavu poznání*, jsou uvedeny na konci práce v seznamu použité literatury. Oproti literatuře uvedené v zadání práce došlo po konzultaci s vedoucím práce k úpravám. Literatura byla rozšířena o další tituly vhodné k dané tematice. Naopak některé tituly byly vynechány, jelikož se po bližším prostudování ukázaly jako nepřímo vhodné pro účely mé bakalářské práce.

Tato práce je rozdělena do tří kapitol – *Dosavadní stav poznání*, *Postup a výzkumné metody* a *Prezentace výsledků*.

První kapitola, *Dosavadní stav poznání*, podává náhled na problematiku spojenou s řešeným problémem, definuji zde základní pojmy spojené s tématem. Nejprve se zaměřuji na studenty vysokých škol, jejich hodnotové orientace, představy o budoucí kariéře a jejich současnou finanční situaci. Poté se zabývám přechodem do dospělosti, odsouváním přijetí role dospělého člověka, přijetí odpovědnosti za vlastní osobu a osamostatnění se na rodičích, což je spojováno s prodlužující se délkou studia. Dále se zaměřuji na pokles sňatečnosti, který je v dnešní době velmi patrný. Zajímám se o rozdílné pohledy na manželství a kohabitaci. Poslední část první kapitoly věnuji domovu. Místu, které poskytuje člověku útočiště. Místu, ve kterém se rozvíjíme, které nás svým způsobem identifikuje.

V druhé kapitole, *Postup a výzkumné metody*, nejprve představuji cíl výzkumu, výzkumné otázky a výzkumný soubor. Cílem této bakalářské práce je zjistit, jakými životními strategiemi se řídí mladé páry a jakými konstrukcemi společně vytvářeného domova disponují. Pro dosažení tohoto cíle definuji šest výzkumných otázek. Dále v této kapitole podávám náhled na zvolenou kvalitativní metodu výzkumu, přibližuji průběh rozhovorů.

Třetí kapitola, *Prezentace výsledků*, je rozdělena do dvou podkapitol. První podkapitola nese název *Shrnutí rozhovorů*. Zde se věnuji zestručnění každého z rozhovorů, identifikuji základní postoje a názory každého z respondentů. Poté se dostávám k analýze výzkumných otázek. Nejprve se zabývám životními cíly, kterých chtějí respondenti dosáhnout. Dále se věnuji konstrukci domova, kritériím, podle kterých si partneři vybírali společný domov, motivu k založení vlastní domácnosti, rozdělení domácích prací, hospodaření domácnosti a významu domova. Definice problémů, které páry ve společném soužití řeší, tvoří další část podkapitoly. V další části se dostávám ke komparaci životních strategií, konstrukcí domova a řešených problémů párů a studentů žijících u rodičů. Poslední výzkumná otázka je zaměřená na manželství a kohabitaci. Zajímám se o náhled svých respondentů na danou problematiku.

V přílohách uvádím ukázkou otevřeného kódování jednoho z rozhovorů a dva druhy scénáře – jeden byl určen pro mladé lidi žijící s partnerem ve společné domácnosti, druhý pro studenty vysokých škol žijící u rodičů.

1 DOSAVADNÍ STAV POZNÁNÍ

V této kapitole mé bakalářské práce, která nese název Společný domov v perspektivě mladých partnerských párů, se pokouším o teoretické vymezení tématu mé práce. Zejména se zabývám studenty vysokých škol, jejich hodnotami, odkládáním vstupu do dospělosti, odchodem od rodičů. V neposlední řadě zmiňuji problematiku poklesu sňatečnosti, definuji manželství a kohabitaci. Věnuji se také domovu a jeho významu pro člověka.

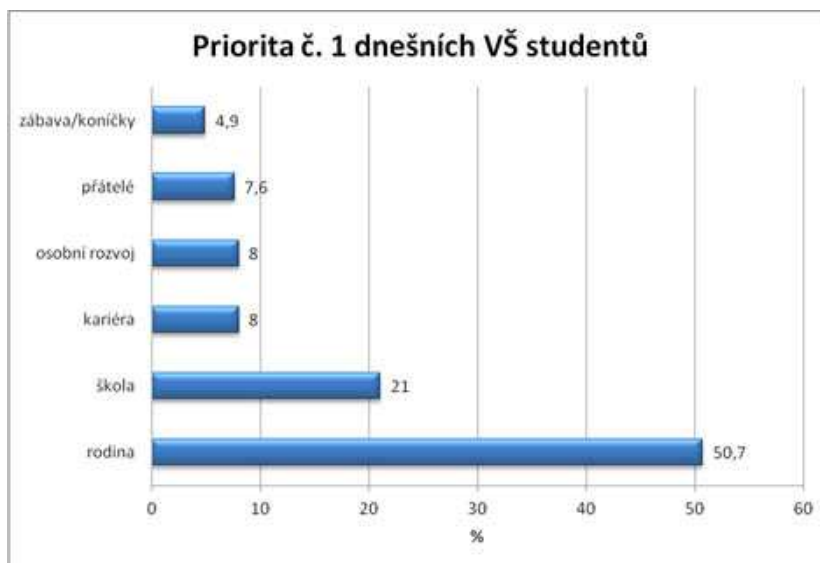
1.1 STUDENTI VYSOKÝCH ŠKOL

1.1.1 Hodnotová orientace

Společnost Studenta Media se v roce 2013 zaměřila na průzkum v oblasti hodnot vysokoškoláků. Jak uvedla Pavlínová, prioritou číslo jedna je pro 51 % studentů rodina a dalších 27 % dotázaných uvedlo rodinu na druhém až třetím místě v hodnotovém žebříčku. Pro studenty jsou tedy důležité dobré rodinné vztahy, i když na druhou stranu si mladí lidé již nenechají od rodičů mluvit do svých životních rozhodnutí a plánují si život po svém [Pavlínová 2013].

Pavlínová ve svém článku dále zmiňuje, že kromě původní rodiny je pro vysokoškoláky důležitá také jejich vlastní rodina. 47 % respondentů uvedlo, že by chtělo založit rodinu do pěti let od ukončení studia. Zdůvodňují to zejména nutností získání praxe po absolvování školy.

Graf 1: Priorita č. 1 dnešních VŠ studentů

Zdroj: Pavlínová 2013

1.1.2 Kariéra

Jak dokázal průzkum společnosti Universum ve spolupráci se Studenta Media, čeští vysokoškoláci jdou v hodnotách směrem na západ. Jekatěrina Tkačenko ve svém článku uvádí, že nejvíce touží po rovnováze mezi pracovním a osobním životem. Výzkumu se zúčastnilo 13 399 studentů a celých 59 % z nich označilo právě „work-life balance“ jako hlavní cíl v jejich kariéře. Průzkum dále potvrdil, že je pro dnešní studenty důležité najít si práci, která by je bavila, měla smysl a obklopoval by je v ní příjemný kolektiv. V letošním roce bylo možné také zpozorovat vzestup zájmu o práci v mezinárodní firmě nebo kariérní postup na manažerskou pozici [Tkačenko 2015a].

Získání praxe během studia je velice důležité. Téměř v každém inzerátu firmy poptávají právě člověka s praxí. Avšak získání praxe během studia není lehkou záležitostí. V průzkumu společnosti Universum uvedlo 22 % respondentů, že již za sebou mají praxi v oboru, a dokonce přes 30 % studentů již pracovalo na částečný pracovní úvazek ve svém oboru. Mimo jiné k nám přechází trend pracovní mobility mladých. Téměř pětina respondentů má zkušenost s letní brigádou v zahraničí [Tkačenko 2015a].

Právě studenti vysokých škol, kteří se naplno věnují studiu, a nezbývá jim čas na hledání práce, se dostávají do situace, kdy je pro ně velice obtížné najít práci v oboru.

Český statistický úřad uvádí, že téměř tři procenta promováných mladých lidí je bez práce. Jedná se ovšem o pouhý zlomek. V tomto případě se totiž jedná pouze o lidi, kteří nenašli práci v oboru. Mnohem větší část vystudovaných mladých lidí musela vzít práci mimo svůj obor, popřípadě si přivydělává pouze brigádně. Studenti však přišli s řešením, kdy místo praxe se snaží získat doporučení od svých vysokoškolských profesorů. Ačkoliv jsou firmy zatím skeptické, své plody už tato doporučení přináší [Tkačenko 2015b].

1.1.3 Hospodaření studentů

V lednu roku 2014 zveřejnila společnost Studenta Media na svých stránkách závěr z průzkumu uskutečněného v roce 2013, který se mimo jiné zaměřil na finance vysokoškoláků. Výzkum dokládá, že kvalita studentského života už není závislá pouze na kapesném, které dostávají studenti od rodičů. I když je stále primárním zdrojem příjmů. Celých 31 % studentů však uvedlo, že si vedle studia ještě přivydělává [Macková 2014].

O rok později, tedy v roce 2014 se ukazuje, že se studenti čím dál více snaží osamostatnit. Raková ve svém článku uvádí, že studenti již nejsou tolik finančně závislí na svých rodičích. Vlastní vydělané peníze tvoří více než 50 % z jejich příjmů [Raková 2014].

1.2 HLEDÁNÍ VLASTNÍ ŽIVOTNÍ CESTY

1.2.1 Adolescence

Dospívání je velmi důležitý proces, během něž dochází k sebevymezení, sebehodnocení, hledání smyslu života.

Termín adolescence pochází z latinského slova adolescere, jež znamená dorůstat, dospívat. V dnešním slova smyslu, čili jako označení etapy lidského života, vývoje, bylo slovo poprvé použito již v 15. století. Časové vymezení adolescence se u jednotlivých autorů liší. Buďto se za adolescenci považuje celé období mezi dětstvím a dospělostí, nebo se od adolescence vyděluje pubescence [Macek 2003].

Pubescence, česky dospívání, probíhá mezi 11. – 15. rokem života a teprve na ni navazuje adolescence, mládí, které končí mezi 20. – 22. rokem. Počátek mládí je spojen s reprodukční zralostí, v průběhu je ukončen tělesný růst.

Macek ve své knize uvádí, že „Trvalou charakteristikou adolescence zůstává, že je považována za most mezi dětstvím a dospělostí. Z ontologického hlediska je jejím základním atributem dokončení pohlavního dozrávání, fyzický a duševní rozvoj (růst) a sociální učení v nejširším slova smyslu" [Macek 2003: 10].

1.2.2 Přechod do dospělosti

Přechod do dospělosti je v sociologii považován za sociálně konstruovaný proces zahrnující přijetí sociálních rolí.

„Zpravidla je definován jako série dílčích přechodů (tranzic), jejichž společným jmenovatelem je posun od ekonomické závislosti na rodičích k ekonomické nezávislosti a posun od orientační rodiny k založení vlastní prokreační rodiny (resp. vlastní domácnosti).“ [Marini, Modell et al. in Chaloupková 2010: 25]

Jak uvádí Chaloupková, načasování dílčích etap je přitom spjato s tzv. věkovými normami [Chaloupková 2010].

S dosažením sociální dospělosti je v sociologii spjato pět tranzic:

1. ukončení studia
2. vstup do pracovní síly
3. odstěhování se od rodičů
4. vstup do manželství
5. založení rodiny, rodičovství

[Modell et al. in Chaloupková 2010: 25]

Již Modell s kolegy však upozorňují, že tyto tranzice nejsou zcela univerzální, jejich dosažení nelze vnímat jako nezbytné k dovršení dospělosti. Stejně tak nemají vliv na to, zda se člověk cítí být dospělým, nebo naopak. Těchto pět tranzic však můžeme „označit jako přechod do dospělosti v rámci normativní či standardní životní dráhy“ [Chaloupková 2010: 25].

V moderní společnosti dochází ke změnám na pracovním trhu a tím i k prodlužování délky studia, změnám v lidských hodnotách či proměnám rodinného chování. Během druhé poloviny 20. století začalo v západní Evropě docházet k postupnému zvyšování věku rodinných startů a došlo také k celkovému poklesu sňatečnosti. Proces vstupu do dospělosti se začal postupně prodlužovat, dílčí etapy se oddělují a jejich následnost se stává variabilní [Chaloupková 2010].

Postupem let dochází k rozšiřování nesezdaného soužití, a to zejména mezi mladými lidmi. Také se čím dál více dětí rodí mimo manželské svazky, čímž dochází k oslabení významu vstupu do manželství, jako jednoho z přechodů k sociální dospělosti. Často bývá zpochybňován i význam partnerského vztahu, stejně tak jako založení rodiny. Trvalou charakteristikou sociální dospělosti zůstává pouze ekonomická nezávislost na rodičích.

1.2.2.1 Teorie vynořující se dospělosti

Vynořující se dospělostí označuje americký psycholog Jeffrey Arnett období života mezi 18 a 25 lety. Mladí lidé jsou v této životní fázi více nezávislí na svých rodičích, činí vlastní rozhodnutí, ale zároveň velká část těchto mladých lidí nadále studuje a oddaluje přijetí rolí spjatých s dospělostí. Čímž je myšlen nástup do zaměstnání, uzavření manželství či pořízení vlastních potomků [Arnett in Chaloupková 2010].

Období vynořující se dospělosti Arnett vymezuje pěti charakteristikami:

1. období zkoumání vlastní identity
2. období nestability
3. zaměření na sebe
4. status "mezi"
5. experimentování a zkoumání možností

[Arnett in Chaloupková 2010: 27]

Tuto fázi nejlépe vystihuje status "mezi", který poukazuje na fakt, že mladí lidé již nejsou dětmi ani dospívajícími, adolescenty, avšak dospělými se cítí být jen v určitých ohledech, v jiných naopak nikoli.

1.2.2.2 Období post-adolescence

Francouzský sociolog Oliver Galland nazval etapu mezi dospíváním a dospělostí tzv. post-adolescencí, kterou charakterizuje jistou formou nezávislosti, odpoutání od rodičů, původní rodiny, ale také odložením přijetí dlouhodobých povinností [Galland in Chaloupková 2010].

1.3 PARTNERSKÉ VZTAHY

Ačkoli většina lidí považuje výběr nastávajícího partnera za nahodilý proces, výzkumy dokazují, že tomu tak není. U uzavíraných manželství nachází zřetelnou strukturu, zejména podle vzdělání a věku partnerů. To ovšem neznamená, že vztahy nevznikají na základě romantických vzplanutí.

Hledání a následné nalezení toho správného partnera/partnerky není jednoduchým procesem. Svou roli hrají představy o budoucím partnerovi či partnerce na jedné i druhé straně, strukturální bariéry tzv. sňatkového trhu (ne každá společnost je otevřená, a lidé mohou uzavírat sňatky napříč sociální strukturou), a nelze opomenout ani tlak třetích stran. Rodina i přátelé mají často své představy o tom, jak by měl ideální partner či partnerka určité osoby vypadat, jaké by měl/a mít osobní kvality [Katrňák 2011].

1.3.1 Volba partnera

Volba správného partnera je velmi důležitá pro následující život jednotlivců. Závisí na ní nejen spokojenost v daném vztahu, ale také kvalita budoucího života i případná délka či rozpad manželství.

V roce 2008 a 2009 bylo na území České republiky provedeno výběrové šetření *Páry a rodiny*, které si mimo jiné kladlo za cíl zjistit, kde a jak mladí lidé navazují vážné vztahy, jak je charakterizují, jak by měl vypadat jejich ideální protějšek. V roce 2008 byly zkoumány kohorty 15 až 17 let a 25 až 27 let, o rok později 16 až 18 let a 26 až 28 let. Každá kohorta obsahovala 1000 respondentů [Katrňák 2011].

Vážný vztah mladí podmiňují zejména sexuální věrností a něžností, nikoli však sexem, který se nachází až na čtvrtém místě za společnými plány. Starší respondenti, oproti

mladší kohortě, kladou větší důraz na společné plány, sex a společné bydlení. Z výsledků také vyplývá, že společné plány do budoucna jsou důležitější pro ženy ze starší kohorty, než pro muže (57 % vs. 46 %). Stejně tak tomu je i u zapojení partnera nebo partnerky do společného života (známí, společné bydlení).

V době šetření se v nějaké formě ať už vážného či mileneckého vztahu nacházelo 55 % teenagerů a 79 % ze starší kohorty. Ve vážném vztahu bylo 35 % respondentů z mladší kohorty a 71 % ze starší kohorty.

Teenageři jsou si se svými partnery věkově bližší, 71 % z nich má partnera či partnerku ve věkové vzdálenosti do dvou let. U starších respondentů už je to jenom polovina. Se zvyšujícím se věkem klesá vzdělanostní homogamie.

Partneři se před vznikem vztahu znají i déle než rok. Mladší kohorta nachází partnera zejména v okruhu svých kamarádů. Ani u starších se nejedná o zanedbatelné procento. Jedná se o téměř polovinu dotázaných, jež uvedli, že se s partnerem/partnerkou znali již předtím, než spolu začali chodit.

Dvě třetiny starší kohorty uvedly, že se svým partnerem/partnerkou žijí ve společné domácnosti. 75 % z nich tak činí po známosti delší než dva roky.

Berger a Luckmann v roce 1996 poukázali na důležité poznání, že blízkost a vážnost vztahů se nezakládá pouze na vztazích samotných, ale především na sdílení každodenního světa. To znamená, že nejde pouze o to, že se nacházíme s partnerem na stejném místě. Ale je to velmi důležité právě proto, že dané místo a jeho sdílení nám něco umožňuje. Ať už se jedná o sdílení společných zážitků, radostí i starostí, prostředků či cílů [Berger a Luckmann in Szaló 2006].

1.3.2 Sňatkový trh

Jak uvádí Možný, výraz sňatkový trh je samozřejmě metaforou, jež poukazuje na existenci sociálního prostoru, v němž dochází k setkávání, vzájemnému oceňování, zvažování a vytrídování párů, které potenciálně směřují k manželství. „Každý člen společnosti, který má o sňatek zájem, anebo by mohl být předmětem takového zájmu, tímto prostorem v určité fázi životního cyklu projde a je jim společensky redefinován; i ti, kteří o sňatek zájem nemají, získávají následkem toho nové označení.“ [Možný 2002: 100]

Někteří lidé se na sňatkový trh po čase vracejí. V tradičních společnostech tak činí zejména po ovdovění, v moderních po rozvodu.

1.3.3 Očekávání od partnerského vztahu

Velice pěkně a s nadsázkou shrnuli očekávání žen i mužů od životního partnera manželé Kratochvílovi. Jedná se o soupis přirozených, oprávněných, a ve většině manželství či partnerství také přítomných očekávání.

Co očekává žena:

1. *Posedět a popovídat (POPO)*. Žena od svého partnera očekává, že ji bude pozorným posluchačem, že mu bude moci vyprávět o svých každodenních starostech, sdělovat mu svoje pocity. Hlavní součástí bývá uspokojení potřeby se tzv. vypovídat. Nezřídka ženy očekávají, že sdělování bude vzájemné.
2. *Duševní porozumění (DUPO)*. Žena cítí potřebu se svým mužem sdílet i své niterné pocity, chce se mu svěřovat se svými pěknými zážitky i s omyly. Chce být vyslechnuta bez obav, že její pocity budou zlehčovány nebo ironizovány. V tomto případě od muže očekává, že ji bude nejen naslouchat, ale že bude také rozumět tomu, jak to ona myslí a cítí.
3. *Vycítit, co žena potřebuje (VYPO)*. Jedná se o vyšší stupeň duševního porozumění, kdy žena nemusí nic říkat a muž vycítí, jak jí je. Žena chce, aby její partner uměl vycítit její potřeby, či je dokonce předvídal, a spontánně na ně reagoval.
4. *Vyjadřovat lásku celým svým životem (VYCE)*. Toto očekávání představuje plnění předchozích požadavků v delším časovém úseku. Žena chce být utvrzována v tom, že je milována, očekává trvalé důkazy lásky.

[Kratochvíl 2000]

Co očekávají muži:

1. *Uvařeno, uklizeno (UU)*. Muž očekává zejména upokojení potřeb v podobě pohodlí uklizeného a útulného domova, v ideálním případě s vůní něčeho dobrého k snědku.

2. *Sex, kdykoli se mu zachce (SEZA)*. Muž od své ženy očekává, že mu bude kdykoli k dispozici, aniž by na ni musel používat svůj šarm, či jí kupovat malé pozornosti.
3. *Obdiv stále (OSTA)*. Muž čeká, že ho žena bude obdivovat, bude vědět, jak má skvělého, inteligentního, šikovného, pracovitého muže. A nejen, že to bude vědět, ale také mu to bude často říkat. A svou chválu na něj šířit dál.
4. *Nezatěžovat starostmi (NESTA)*. Muž očekává od své ženy obdiv, ale nesmí po něm nic požadovat. Zejména nic co se týká drobných oprav v domácnosti či úklidu. Předpokládá, že provoz domácnosti bude běžet bez jeho zapojení, pod vedením ženy.
[Kratochvíl 2000]

1.4 ODCHOD OD RODIČŮ

Jak uvádí ve své stati Macková, odstěhování se z rodinného hnízda je chápáno jako jeden z důležitých přechodů k dospělosti. Je to moment, kdy jedinci přeberou zodpovědnost za svůj život, začnou si o něm sami rozhodovat, aniž by byli ovlivňováni rodiči. Zejména ale v posledních dvou desetiletích můžeme v mnoha evropských zemích pozorovat odkládání odchodů od rodičů. Děti, jestli se jim tak dá ještě říkat, potom zůstávají u rodičů ještě dlouho po dosažení dvacátých narozenin. Výjimkou už dnes dokonce nejsou ani třicátníci žijící u rodičů.

Odstěhování se od rodičů bývá často dlouhodobým procesem. Jedním z důvodů je, že samotnému odchodu předchází fáze zvažování a plánování nastávajícího osamostatnění. Jak uvádí Macková, „na jedné straně stojí rozhodnutí samotného potomka a na straně druhé mnoho dalších činitelů, které na něj mají vliv“ [Macková 2011: 19]. Autorka dále uvádí, že vliv na rozhodování má několik druhů faktorů – dlouhodobé, krátkodobé, a nesmíme opomíjet také faktory individuální povahy. Potomci čelí nejen strachu ze snížení životního standardu, pohodlí, ale také ze ztráty pevného vztahu s rodiči, emocionální podpory, zázemí. Na druhou stranu jim vlastní domácnost může přinést větší míru svobody, možnost rozhodování za svou osobu a v neposlední řadě notnou dávku soukromí [Macková 2011].

Jako druhý důvod toho, že je nutné nahlížet na odchod od rodičů jako na dlouhodobý proces, uvádí Macková skutečnost, že odchod může být pouze dočasnou záležitostí. Mladí lidé se mohou k rodičům vracet po určitých životních zklamáních, ať už se jedná o konec partnerského či manželského vztahu, nebo například, když se ocitnou v tíživých finančních podmínkách. Toto společné soužití již může přinášet řadu problémů, a to zejména z důvodu, že během období samostatného bydlení si obě strany vypěstovaly určité návyky. K těmto návratům mají tendence především potomci, kteří se odstěhovali poměrně brzy.

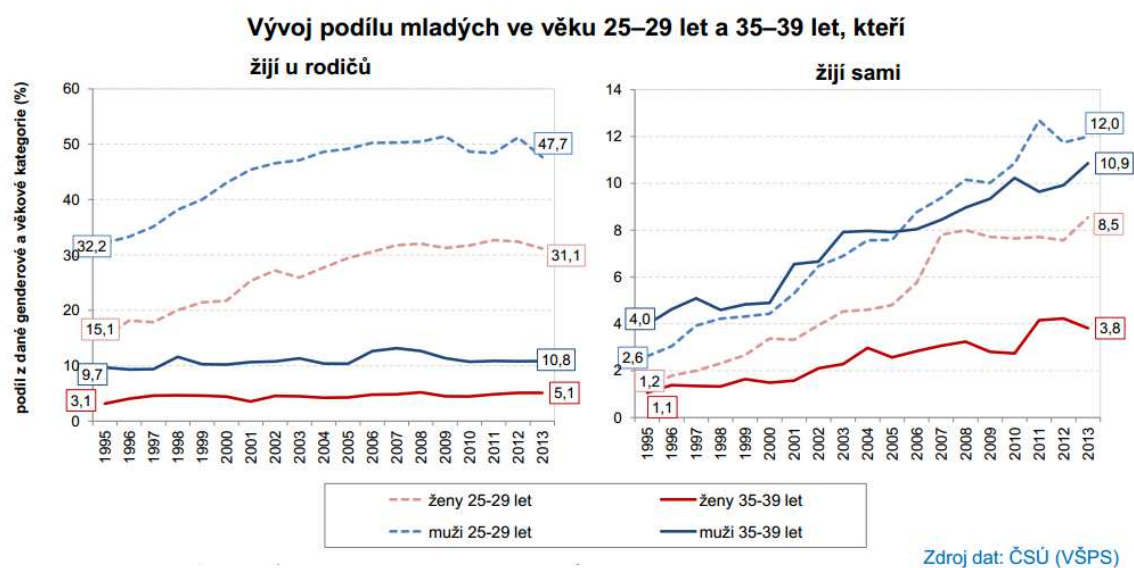
V některých případech můžeme mluvit o tzv. postupném odchodu od rodičů. To znamená, že mladý člověk sice žije odděleně od rodičů, ale stále je na nich finančně závislý. V tomto případě se jedná především o studenty, kteří se věnují vysokoškolskému studiu ještě dlouho po dovršení dvacátých narozenin a přitom stále nejsou ekonomicky soběstační [Macková 2011].

1.4.1 Odkládání odchodu od rodičů

Jak uvedla Česká televize v článku „Mladí od rodičů nespěchají. Pohodlnost, nebo odraz krize?“ v březnu roku 2014, téměř každý druhý Čech ve věku od 25 do 29 let bydlí stále u rodičů. Ekonomové to přičítají zejména hospodářské krizi a špatnému uplatnění absolventů na pracovním trhu. Ovšem nelze opomenout, že se jedná především o pohodlnost mladých.

Psycholog Lucian Kantor také upozorňuje na fakt, že bydlení u rodičů ve vyšším věku může přivodit problémy v budoucím vztahu. „Nenaučí se partnerskému soužití. Nenaučí se dělit o prostor, o čas.“ [Lucian Kantor in Česká televize 2014]

Graf 2: Vývoj podílu mladých žijících u rodičů

Zdroj: Iva Kohoutová, Ondřej Nývlt 2014

1.5 MANŽELSTVÍ VERSUS NESEZDANÁ PARTNERSTVÍ

V mnoha zemích lze pozorovat rozpad tradiční rodiny, jež se projevuje zejména nahrazováním tradičního manželství novými formami partnerského soužití. Mnozí autoři také poukazují na to, že i samotná instituce manželství prošla svým vývojem a došlo v ní k řadě změn. Dnes už nám rodiče nevybírají budoucí manžely, manželky. Důvodem k uzavření manželství je v dnešní době hlavně láska partnerů.

Chaloupková s Šalamounovou ve své stati poukazují na existenci dvou typů partnerského soužití. Tím prvním jsou tzv. předmanželská soužití, která se týkají především mladých lidí. Tato fáze většinou netrvá příliš dlouho a směřuje buďto ke sňatku nebo k rozchodu. Ke sňatku dochází v případě, že partnerům společné soužití vyhovuje a chtějí svůj vztah posunout dále. Často ke svatbě dochází ve chvíli, kdy spolu partneri začnou plánovat rodinu, nebo už je partnerka těhotná. Tento způsob soužití si svou oblibu získal v 70. letech 20. století a od té doby jeho popularita stále roste.

Druhý typ partnerského soužití představuje skutečnou alternativu k manželství. Tyto páry jsou spokojeny v nesezdaném svazku, a po uzavření manželství netouží. A to ani za přítomnosti dětí. Chaloupková a Šalamounová v tomto případě odkazují na K. Kiernana, který při svém výzkumu došel k závěru, že tento typ soužití je typický

zejména pro sociálně slabší vrstvu obyvatelstva. V trvale nesezdaných svazcích potom žijí zejména osoby rozvedené či ovdovělé [Chaloupková, Šalamounová 2004].

Lidé, kteří dávají přednost neformálnímu soužití před manželstvím tak činí z mnoha důvodů. Jako jeden z hlavních důvodů lidé uvádí snazší rozchod v případě nefunkčnosti vztahu [Fialová in Chaloupková, Šalamounová 2004]. Především ženy s vyšším vzděláním potom vyzdvihují větší rovnost mezi partnery, rovnější dělbu práce v domácnosti. Dalším často zmiňovaným důvodem k nesezdanému soužití je nákladnost svateb.

Chaloupková ve své stati poukazuje na studie, jež dokládají, že nesezdaná soužití nejsou vždy pokládána pouze za jakýsi předstupeň manželství, nebo za alternativu k manželství. Autorka se například odkazuje na Rindfusse a VandenHeuvela, z „... jejich(ž) studie vyplývá, že z hlediska ekonomického statusu i z hlediska reprodukčních plánů se mladí lidé žijící nesezdaně podobají spíše svobodným než svým vdaným a ženatým vrstevnicím a vrstevníkům“ [Chaloupková 2006].

1.5.1 Rodina a manželství

Giddens definuje rodinu jako „skupinu osob přímo spjatých příbuzenskými vztahy, jejíž dospělí členové jsou odpovědní za výchovu dětí“ [Giddens 1999: 156]. Příbuzenství přitom označuje „vztah mezi jedinci, jenž vzniká buďto sňatkem, anebo pokrevními vazbami v otcovské či mateřské linii“ [Giddens 1999: 156].

Dále se ve své knize dostává i k definici manželství. Definuje ho „jako sociálně akceptovaný a posvěcený sexuální svazek mezi dvěma dospělými jedinci. Sňatkem dvou partnerů se stávají příbuznými nejen oni sami, ale i jejich rodiče, sourozenci a další pokrevní příbuzní každého z nich“ [Giddens 1999: 156].

Sociologové a antropologové rozlišují několik typů rodin. Za základní typy můžeme považovat tzv. nukleární rodinu a rodinu rozšířenou. Do nukleární rodiny spadají manželé a jejich potomci, a to jak ti pokrevní, tak adoptivní, žijící v jedné domácnosti. O rozšířenou rodinu se jedná v případě, že jednu domácnost, kromě rodiny nukleární, obývají i další blízcí příbuzní.

Západní svět nedovoluje, aby muž či žena, měli více než jednoho manželského partnera. Povolena jsou pouze monogamní manželství. Jak ale uvádí Giddens, není tomu tak

všude ve světě. Poukazuje přitom na George Murdocka, který zjistil, že přes 80 % kultur připouští polygamií, tedy manželství s více než jedním partnerem. Ve světě se vyskytují dva druhy polygamie. Tím prvním, ve světě častějším, je polygynie (mnohoženství), tím druhým, méně častým, je polyandrie (mnohomužství) [Giddens 1999].

1.5.2 Kohabitace

Kohabitace v dnešní době představuje stále více se vyskytovanou formu soužití partnerů. Giddens za kohabitací označuje stav, „kdy spolu dvojice partnerů žije v sexuálním vztahu, aniž jsou manželé“ [Giddens 1999: 179]. Ve většině západních zemí dochází v poslední době k nárůstu takovýchto dvojic. Až donedávna bylo například ve Velké Británii takové soužití považováno za skandální, ale v osmdesátých letech 20. století došlo ke změně a jeho prudkému rozšíření.

Kohabitace se dnes týká zejména mladých párů, pro něž se stává jakýmsi zkušebním obdobím před případným vstupem do manželství. U mnohých párů se dokonce nejedná ani o plánované rozhodnutí, ale něco, co vyplyne ze vztahu. Část těchto vztahů se po krátkém soužití rozpadá, u těchto jedinců následně dochází k hledání dalšího partnera, u druhé části těchto párů dochází postupem času ke sňatku, popřípadě dlouhodobému nesezdanému soužití [Giddens 1999].

1.6 POKLES SŇATEČNOSTI

Jak dokazují sociologické výzkumy, na počátku 90. let dvacátého století došlo k zásadním změnám. Mladí lidé začali preferovat partnerská soužití, sňatky odkládají, popřípadě je ani neplánují.

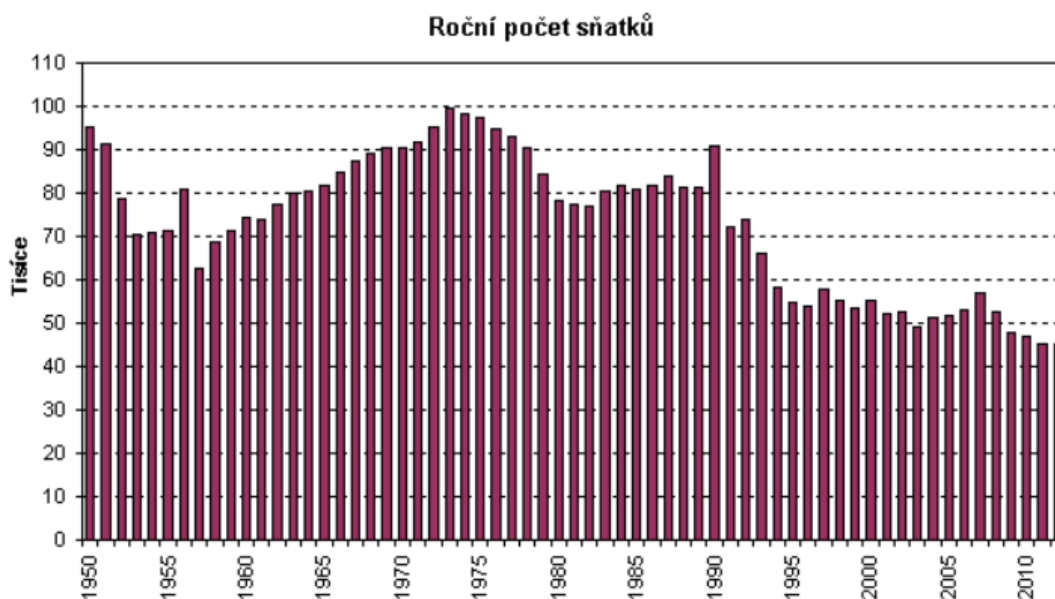
Změny, k nimž dochází, jsou patrné z dat, která zveřejňuje Český statistický úřad. Tato data ukazují, že došlo k výraznému zvýšení věku snoubenců při jejich prvním sňatku. Zatímco v roce 1992 muži poprvé uzavírali manželství v průměru ve 24,8 letech a ženy ve 22,6 letech, o deset let později, tedy v roce 2002, se ženy vdávaly v průměru ve 27,3 letech a muži poprvé vstupovali do manželství v 29,7 letech. Jak u žen, tak u mužů se tedy zvýšil průměrný věk téměř o pět let.

Další zvýšení věku při uzavírání prvního manželství bylo zaznamenáno také v roce 2012, kdy se muži poprvé ženili průměrně ve věku 32,3 roku, průměrný věk nevěsty byl 29,6 roku.

Během let docházelo nejen ke zvyšování věku snoubenců u jejich první svatby, ale můžeme pozorovat i celkový pokles sňatečnosti. Zatímco v roce 1973 bylo uzavřeno téměř 100 000 manželství, v roce 2003 klesl roční počet sňatků poprvé pod hranici 50 000.

Ačkoli se od roku 2004 začal počet uzavíraných manželství opět zvyšovat, nedošlo k nijak zásadním změnám. Výraznější nárůst počtu svateb nastal až v roce 2007, kdy bylo oddáno celkem 57 157 párů, což bylo nejvíce za posledních deset let. V dalších letech vstupovalo do manželství stále méně párů, v roce 2011 se v České republice uskutečnilo dokonce nejméně svateb od roku 1918, celkem jich proběhlo pouhých 45 137.

Graf 3: Roční počet sňatků

Zdroj: Český statistický úřad – „Sňatečnost“

K trendům dnešní doby patří také oddalování prvního dítěte, což spolu se snižováním počtu svateb poukazuje na ústup od tradičního modelu rodiny. V roce 2010 se živě narodilo 117 200 dětí, z nichž 40,3 % se narodilo mimo manželství. Průměrný věk matek byl 29,6 roku, a průměrný věk prvorodiček se vyšplhal na 27,6 roku [Český statistický úřad, 2011].

1.7 DOMOV

Laštovková vysvětluje pojem domov jako: „sociální konstrukt, který je kulturně a historicky podmíněn. O domovu lze mluvit, například ve smyslu přístřeší, tedy jako o domově či bytu, ve kterém člověk bydlí. V euro-americké západní civilizaci je obvykle nutná také dimenze vztahu mezi sociálním a přírodním; tedy domov jako kombinace teritoria a komunity.“ [Laštovková 2007]

Jak vyplynulo z dat empirického šetření obyvatel česko-bavorského pohraničí, jež provedla Laštovková, „domov má nejen prostorovou a sociální dimenzi, ale také svou dimenzi časovou, která je velmi důležitá; je to místo, jehož přítomností žijeme a jehož budoucnost nám leží na srdci“ [Laštovková 2007].

Laštovková uvedla, že domov účastníci empirického výzkumu nejčastěji spojovali s bydlištěm, rodinou, a v neposlední řadě s rodištěm. Toto spojení je dle mého názoru možné aplikovat nejen na pohraniční oblasti.

Pelcová zdůrazňuje, že domov není pouze tam, kde jsme fyzicky přítomni. Často však dané místo přestává být domovem, když z něj odejde někdo nám velmi blízký. Dále uvádí, že domov je spojen zejména s pocitem, že se máme kam vrátit, že tam na nás někdo čeká. Je to tedy místo, které máme spojené s námi blízkými osobami, místo, kam se za nimi vracíme.

„Prostor domova je tím, co otevírá prostory širší, je místem setkání generací, povolání, přátel, známých, sousedů. Domov je tedy horizont v tom smyslu, že člověku určitým způsobem otevírá svět, je úhlem pohledu, z něhož světu rozumíme a nějak se k němu chováme“ [Pelcová 2008: 4].

1.7.1 Dům versus domov

Domov může mít materiální, ale také nehmotný charakter. Materiální povahou máme na mysli zejména místo, jako je byt či dům, spojení s určitými věcmi, blízkými lidmi či společnostmi. Za nehmotný považujeme například umělcům svět myšlenek, hudby.

Jak uvádí Duffková, v antické filozofii označovalo domov řecké slovo „oikos“, které do češtiny překládáme jako dům či domov. Tento dvojí význam je ve společenských vědách stále zachován. Vazba mezi domem a domovem je značně důležitá

Zatím co domov je zejména emocionální vyjádření toho, že se v určitém prostoru obklopeni blízkými lidmi a určitými věcmi cítíme příjemně, dům je naopak ryze racionální. Jedná se o nemovitost, která je prostorovou souřadnicí našeho domova [Duffková 2008].

1.7.2 Domov jako identita

Jak uvádí ve svém článku Duffková, „domov je součástí naší identity (stejně jako naše identita je součástí našeho domova), jde s námi po celý život, a to jak domov rodičovský, ‚původní‘, v němž jsme prožili dětství jako nejvnímavější období života, tak domov současný“ [Duffková 2008].

Autoři upozorňují, že globalizace je spojená s volným pohybem lidí. Lidé se stěhují, ale přes to všechno je pro ně důležité mít své ukotvení. Toto ukotvení není vázáno pouze na dům, kde bydlí, ale také na lokalitu, na vztahy, které mají v rámci své rodiny, sousedů, blízkých lidí, prostředí, v němž se setkávají s tamními obyvateli. To vše daného člověka ukotvuje, neboť získává pocit jistoty, orientace a životní bezpečí.

Hučín poukazuje také na fakt, že prostředí, v němž člověk žije, toho o něm může mnoho říct.

„Prostředí, které kolem sebe člověk utváří, je plné informací o osobnosti jeho obyvatele, o jeho hodnotách a o jeho životním stylu. Interakcionistické sociálně psychologické teorie tvrdí, že si člověk vybírá a vytváří své sociální prostředí, aby mohl uplatnit a posílit své osobní dispozice, zvyky i obraz o sobě.“ [Hučín 2003]

Volba osobních věcí, bytových doplňků a také celkové uspořádání nábytku v interiéru je velmi dobrým komunikačním prostředkem. Každý jedinec potřebuje ke své existenci být jen minimum věcí, které jsou součástí jeho identity. Hučín ve svém článku cituje amerického psychologa Rochberga-Haltona, který říká: „Vytváříme prostředí, které vzniká rozšířením našeho já, proto říká, kdo jsme a slouží nám jako vzor pro to, kým bychom chtěli být.“ [Rochberg-Halton in Hučín 2003]

Duffková se ve svém článku odkazuje na významného českého filozofa Jana Patočku, který popisuje domov jako „místo důvěrné obeznámenosti a úběžný bod našeho zakotvení, čas osobního prožívání a naladění.“ Dále dodává, že se jedná „o místo, kde jsme doma, tedy, kde si můžeme dovolit být sami sebou, kam patříme, kde jsme si jisti, kde víme, kdo jsme“ [Duffková 2008].

Náš domov je našim útočištěm, místem, kde nabíráme sílu, relaxujeme. Při prohlížení internetu mě zaujal článek, v němž se jeho autorka zabývá dvěma typy osobností, které se odrážejí na jejich přístupu k domovu. Pro jednu skupinu lidí je domov jejich „hradem“. Je místem, kde jsou sami sobě i prostoru, který je obklopuje, pánem. Lidé, pro něž je jejich domov „hradem“, si hájí své soukromí. Domů si chodí odpočinout, načerpat nové síly. Na návštěvu zvou jen nejbližší přátele, rodinu. Pokud se někde zabydlí, usadí se, a neradi se stěhují.

Druhou skupinu tvoří lidé, kteří mají svůj domov jako přístav, čerpají energii z kontaktu s lidmi. Jejich dům je všem otevřen. Milují energii, která kolem nich doma pulzuje, když mají okolo sebe spoustu přátel. Avšak čeho je moc, toho je příliš. I tito lidé si rádi užívají chvíle klidu. Stěhování pro ně není problémem, rychle si zvykají na nové prostředí, na změny [Kořínková 2014].

1.8 SHRnutí

V dnešní době stále narůstá počet studentů vysokých škol, prodlužuje se délka jejich studia. Titul, který studenti získají, jim slibuje snadnější přístup k dobře placené a zajímavé práci.

S prodlužujícím se studiem úzce souvisí také odkládání vstupu do dospělosti. Mladí lidé zůstávají déle závislí na svých rodičích, kteří jim poskytují servis ve formě teplého jídla, vyžehleného prádla, zázemí a v neposlední řadě také peněz. Výzkumy ovšem dokazují, že ačkoli studenti stále mají svůj domov u rodičů, nejsou už závislí pouze na kapesném, které od svých rodičů dostávají. Dokonce více než polovinu příjmů, jež mají k dispozici, tvoří peníze z brigád, praxí.

V dnešní době se rozmáhající trend tzv. „mamánství“ by neměl zastínit fakt, že se mezi studenty nachází tací, kteří již opustili rodinné hnízdo a založili si vlastní domácnost, o kterou se starají. Impuls k tomuto kroku poskytuje především existence vážného partnerského vztahu.

Přestože se může zdát, že u dnešních mladých lidí dochází k zásadním proměnám hodnot, že stále důležitější je pro ně zábava, bezstarostnost a volnost, je pravdou, že prioritou číslo jedna nadále zůstává rodina. A to jak ta původní, čili rodiče, sourozenci, tak ta vlastní, kterou plánují založit po dokončení studia a nalezení určité finanční jistoty.

Nejen prodlužující se soužití s rodiči je typické pro dnešní dobu. Dalším rozmáhajícím se trendem je odkládání vstupu do manželství či nesezdaného soužití partnerů, čili tzv. kohabitace. Ústup významu manželství lze pozorovat nejen v rámci České republiky, ale téměř ve všech vyspělých zemích.

Ať už mladí lidé preferují manželství nebo ne, od rodičů dříve nebo později odejdou, osamostatní se a založí si vlastní domácnost. Domov.

Domov představuje pro člověka místo, kde může být sám sebou. Poskytuje mu dostatek prostoru pro seberealizaci, relax. Lidé často spojují domov se svou rodinou, blízkými lidmi. A v neposlední řadě také s osobními věcmi.

2 POSTUP A VÝZKUMNÉ METODY

2.1 CÍL VÝZKUMU

V této bakalářské práci jsem se zaměřila na mladé partnerské páry, které se rozhodly pro založení společného domova. Konkrétně jsem svůj výzkum zaměřila na páry, z nichž alespoň jeden z partnerů je studentem nebo studentkou vysoké školy. Zajímala jsem se o to, co jim umožnilo odchod z domova z dnešního pohledu v tak brzkém věku, podle jakých kritérií vybírali svůj domov, co hrálo roli při volbě lokality, jaké problémy řeší ve společném soužití.

Rozhovory mi poskytly náhled na to, co si jedinci spojují s domovem, jaký má pro ně význam, a jak pohlíží na instituci manželství.

Cílem této bakalářské práce je zjistit, jakými životními strategiemi se řídí, jakými konstrukcemi společně vytvářeného domova disponují mladé páry.

V kontrastu s partnerským soužitím bylo cílem zjistit, jaké preference mají studenti vysokých škol, kteří se ještě neosamostatnili a žijí u rodičů. Jaké mají životní cíle, co je pro ně v partnerském vztahu důležité a jak se staví k instituci manželství.

Výzkumné otázky

1. Jaké životní cíle preferují páry ve svém životě? Jaké okolnosti ovlivňují stanovení těchto cílů?
2. Jaké aspekty zahrnuje konstrukce společného domova u těchto párů?
3. Jaké okolnosti ovlivňují konstrukci společného domova u těchto párů?
4. Jaké problémy páry zejména řeší? Jaké okolnosti ovlivňují způsoby řešení těchto problémů?
5. Čím se liší životní strategie, konstrukce domova a problémy řešené páry na rozdíl od vysokoškoláků bez společného soužití s partnerem.
6. Jaký je jejich postoj k instituci manželství?

2.2 VÝZKUMNÝ SOUBOR

Výzkumný vzorek pro účely mého výzkumu byl vymezen pomocí metody účelového výběru. Jedná se o postup, kdy vyhledáváme respondenty dle námi určených kritérií.

Pro zvolený typ výzkumu bylo zapotřebí vyhledat 2 typy respondentů. Pro první část výzkumu vyhledat mladé páry, které splňují následující kritéria:

- mladé heterosexuální páry
- alespoň jeden z partnerů je studentem nebo studentkou vysoké školy
- v době výzkumu nejsou sezdáni
- jsou bezdětní
- po dobu minimálně šesti měsíců žijí ve společné domácnosti
- souhlasí, že získané informace použijí pro účely mé bakalářské práce na téma Společný domov z perspektivy mladých partnerských párů

V daném souboru tedy jsou mladé heterosexuální dvojice, z nichž alespoň jeden z partnerů v současné době studuje na vysoké škole. Tyto páry jsou bezdětné, nesezdané a minimálně po dobu šesti měsíců spolu žijí ve společné domácnosti.

Pro druhou část výzkumu museli respondenti splňovat následující kritéria:

- student/studentka vysoké školy
- v současné době žijící u rodičů
- souhlasí, že získané informace použijí pro účely mé bakalářské práce na téma Společný domov z perspektivy mladých partnerských párů

Jedná se tedy o studenty a studentky vysokých škol, u nichž ještě nedošlo k osamostatnění a odstěhování se od rodičů, se kterými stále sdílí domácnost.

2.3 METODY

Pro výzkum, který je součástí mé bakalářské práce, jsem použila metody kvalitativního výzkumu. A to zejména z důvodu, že jsem chtěla zjistit podrobné informace o stavu, ve kterém se respondenti nacházejí, o motivech, které je k určitým krokům vedly, postojích, které zastávají.

Jak uvádí Strauss a Corbinová, důvodem pro volbu kvalitativního výzkumu bývá zejména podstata řešeného problému. Jedná se především o případy, kdy se výzkumník zabývá zkušenostmi svých respondentů s určitým problémem. Kvalitativní metody také napomáhají k získání nových poznatků. Navíc na rozdíl od kvantitativní metody může poskytnout detailní informace k dané problematice [Strauss, Corbinová 1999]. Právě získání detailních informací je pro mou práci podstatný.

Pro účely mé bakalářské práce jsem využila polostrukturovaný rozhovor. Ten má několik výhod. Jsou v něm zachyceny základní otázky, na něž jsem potřebovala získat odpovědi, ale pořadí otázek a jejich doplnění bylo zcela v mé režii.

K tomuto typu rozhovoru jsem si vytvořila dva typy scénáře. První byl určen pro respondenty, kteří sdílí společnou domácnost s partnerem. Druhý typ byl použit pro studenty žijící s rodiči. V obou scénářích se vyskytují tematicky shodné pasáže. Odlišně koncipované jsou pak zejména otázky týkající se jejich současného bydlení. Tzn. páry jsou dotazovány na jejich samostatné bydlení – jeho výhody či nevýhody, a naopak u studentů žijících u rodičů je zkoumáno jejich soužití s rodiči. V obou skupinách jsou kladeny dotazy na jejich plány do budoucnosti, cíle, kterých by chtěli v životě dosáhnout, jejich postoj k manželství a nesezdanému soužití.

2.4 PRŮBĚH ROZHovorŮ

Rozhovory byly uskutečněny v průběhu měsíce března roku 2015. S každým z respondentů jsem si sjednala samostatnou schůzku. Tento krok jsem považovala za důležitý zejména u rozhovorů s lidmi žijícími v páru. Účelem bylo předejít možnosti ovlivnění mezi partnery a zachování intimity. Důležitý byl pro mě názor každého respondenta.

Pokud to bylo možné, dávala jsem přednost schůzce v jejich domácím prostředí. Předpokládala jsem, že v místě jim velice dobře známém budou pro ně rozhovory příjemnější. V případě, že nebylo možné rozhovory uskutečnit u respondentů doma, jsem volila neutrální místo, kavárnu. I zde jsem dbala na to, abychom měli dostatek klidu a soukromí.

Na začátku rozhovoru jsem své respondenty ujistila, že rozhovory jsou anonymní. Měli možnost vymyslet si jméno, popřípadě jsem jim při následném přepisu rozhovoru jméno přidělila. Poté jsem jim sdělila, co je cílem mé práce a co od nich budu k těmto účelům potřebovat. Nechybělo také pár konverzačních otázek pro uvolnění atmosféry. Jak dále popisuji, ne vždy se ovšem podařilo nastolit příjemnou atmosféru a uvolnit respondenta.

Poté následoval samotný rozhovor, který jsem vedla za pomoci polostrukturovaného scénáře. Rozhovor jsem si nahrávala na diktafon. Pouze v jednom případě jsem měla problém s rozpoznatelností nahraných dat.

Na konci rozhovoru jsem pokládala identifikační otázky, jako je věk respondenta, nejvyšší dosažené vzdělání, místo původu, místo současného bydliště apod.

Kromě záznamu pomocí diktafonu jsem využila možnost zapisovat si poznámky. Jednalo se především o informace, které jsem získala po ukončení rozhovoru a vypnutí diktafonu.

Páry žijící ve společné domácnosti

Karel a Lenka

Karlovi je 29 let, vystudoval bakalářský program na pardubické univerzitě a v současné době pracuje jako produktový inženýr. Pochází z Pardubic a doposud nebydlel v jiném městě.

Lence je 21 let, studuje bakalářský program na pardubické univerzitě. Pochází z Chrudimi. Při studiu si příležitostně přivydělává hlídáním dětí.

Karel

- Datum rozhovoru: 12. 3. 2015
- Místo rozhovoru: byt páru
- Karel byl mým prvním respondentem. Ačkoliv jsem se právě tohoto rozhovoru, jakožto prvního, obávala nejvíce, byla jsem velmi mile překvapena. Karel mě uvítal v bytě, který obývá se svou přítelkyní. Od začátku vše probíhalo ve velice příjemné atmosféře. Byl velmi milý a otevřený. Snažil se odpovídat srozumitelně a přitom bezprostředně.

Lenka

- Datum rozhovoru: 12. 3. 2015
- Místo rozhovoru: byt páru
- S Lenkou jsem měla možnost udělat rozhovor ihned po rozhovoru s jejím partnerem. Ten nás nechal o samotě, abychom měli potřebný klid. Tento rozhovor se nesl také v příjemném duchu. Byla jsem ráda, že jsem měla možnost s nimi udělat rozhovor v prostředí jim velmi dobře známém, ve kterém byli uvolnění a sami sebou.

Jiří a Nela

Nele je 22 let, pochází z Chrudimi. V současné době studuje magisterský program na Karlově Univerzitě v Praze.

Jirkovi je taktéž 22 let a pochází z Chrudimi. V současné době pracuje jako fakturant v Praze. Studium vysoké školy zanechal po absolvování prvního semestru.

Nela

- Datum rozhovoru: 15. 3. 2015
- Místo rozhovoru: dům rodičů
- Pro tento rozhovor jsme zvolili místo, které je Nele velice blízké - její dětský pokoj v domě jejích rodičů. Bylo vidět, že toto místo pro ni hodně znamená a že se tam cítí dobře. Jednalo se o jeden z nejdelších rozhovorů, avšak obsahoval i

spoustu informací, které se mého výzkumu netýkaly. Docházelo často k odbíhání od tématu.

Jiří

- Datum rozhovoru: 15. 3. 2015
- Místo rozhovoru: dům rodičů přítelkyně
- Tento rozhovor probíhal v domě rodičů přítelkyně. Měla jsem obavy z toho, zda nebude mít na rozhovor vliv fakt, že se nescházíme na místě Jirkovi blízkém nebo neutrálním. Ukázalo se však, že tyto obavy byly zbytečné. Působil vyrovnaně, nebyla z něj cítit nervozita. Přesto jsem se však nedostala k úplně otevřeným odpovědím.

Tomáš a Kristýna

Kristýně je 22 let a je studentkou bakalářského programu v Praze. Mimo studium se již třetím rokem věnuje práci pro pojišťovací společnost. V tomto roce si navíc přibrala na částečný úvazek práci sekretářky. Pochází z Chrudimi, do Prahy se přestěhovala během prvního ročníku vysoké školy.

Tomášovi je 24 let, pochází z Prahy, kde také studuje bakalářský program. Kromě studia pracuje na částečný úvazek jako recepční.

Kristýna

- Datum rozhovoru: 22. 3. 2015
- Místo rozhovoru: kavárna
- Monika žije a studuje v Praze, přesto se mi naskytla příležitost udělat s ní rozhovor v Chrudimi, kde se svým přítelem trávila víkend u rodičů. Vzhledem k potřebě soukromí k provedení rozhovoru jsme se domluvily na schůzce v kavárně. Ta se ukázala jako poměrně dobrá volba. Během rozhovoru nás dvakrát vyrušil pracovní telefonát. Celkově byl tento rozhovor dost uspěchaný, Monika působila velmi unaveně. Přesto se snažila na otázky soustředit, nad svými odpověďmi se zamýšlela. Pouze chyběla jistá bezprostřednost. To přičítám zejména stresové situaci, ve které se nacházela.

Tomáš

- Datum rozhovoru: 22. 3. 2015
- Místo rozhovoru: kavárna
- I s partnerem Kristýny probíhal rozhovor v kavárně, tedy na neutrálním místě. Z tohoto rozhovoru jsem už od začátku neměla dobrý pocit. Tomáš působil povýšeně. Svě odpovědi si dlouho promýšlel. Snažil se mluvit odborně, používat termíny. Nepodařilo se mi ho rozpovídat, jeho odpovědi byly velice strohé.

Lukáš a Martina

Martině je 22 let, pochází z Chrudimi a v současné době studuje bakalářský program na univerzitě v Pardubicích. Vedle školy zvládá ještě dvě až tři brigády.

Lukášovi je 26 let, pochází z Chrudimi. Vystudoval bakalářský program v Brně. V současné době pracuje na plný úvazek jako technolog.

Martina

- Datum rozhovoru: 16. 3. 2015
- Místo rozhovoru: byt páru
- Ačkoli byl tento rozhovor proveden v ranních hodinách, na Martině nebyla znát únava a působila velice příjemně. Snažila se podávat vyčerpávající odpovědi. Bylo vidět, že se v jejich bytě cítí velmi příjemně. I na mě dýchala pohodová atmosféra. Po rozhovoru jsme si ještě asi hodinu povídaly. Ve výsledku mě mrzelo, že jsme si to nenahrávala. Dozvěděla jsem se spoustu dalších informací o tom, jak spolu s přítelem žijí a co je pro ně důležité.

Lukáš

- Datum rozhovoru: 30. 3. 2015
- Místo rozhovoru: byt páru
- Domluva termínu provedení tohoto rozhovoru byla nejtěžší ze všech. Svou roli sehrála zejména časová zaneprázdněnost Lukáše. Proto byl rozhovor proveden až necelé dva týdny po rozhovoru s jeho přítelkyní. Místo bylo shodné – jejich společný byt. Rozhovor nebyl zcela otevřený. Odpovědi byly váhavé, občas se

snažil naopak působit zbytečně vtipně. Držel si odstup, nepustil si mě k tělu, což bylo na jeho odpovědích často velmi zřetelné.

Studenti žijící u rodičů

Radek

Radkovi je 19 let a je studentem prvního ročníku bakalářského programu na univerzitě v Pardubicích. V současné době žije s matkou. Pochází z Chrudimi.

- Datum rozhovoru: 6. 3. 2015
- Místo rozhovoru: respondentův pokoj
- Pro tento rozhovor jsme zvolili místo Radkova bydliště. Konkrétně jeho pokoj, kde jsme měli na provedení rozhovoru dostatek klidu a soukromí. Radek si své odpovědi poměrně dlouho promýšlel. Zdálo se, že nebyl úplně ve své kůži. Odpovědi na otázky byly strohé, nedokázal se dostatečně uvolnit. Navíc jsem u tohoto rozhovoru položila diktafon do větší vzdálenosti než u rozhovorů předchozích, což se ukázalo jako velký problém u přepisu tohoto rozhovoru. Data byla hůře rozpoznatelná. U následujících rozhovorů jsem se ponaučila a diktafon jsem umisťovala co nejbliže respondentům.

Adéla

Adéle je 22 let, pochází z České Skalice. Je studentkou posledního ročníku bakalářského programu v Hradci Králové. Bydlí s rodiči a sestrou, do školy denně dojíždí.

- Datum rozhovoru: 24. 3. 2015
- Místo rozhovoru: kavárna
- Tento rozhovor odstartoval dopoledne plné rozhovorů se studenty žijícími u rodičů. Místo bylo zvoleno tak, aby vyhovovalo všem zúčastněným. Jednalo se o kavárnu v blízkosti škol, které respondenti navštěvují. Rozhovor byl příjemný, ačkoli na nás byla znát únava. Adéla měla nejprve problém se rozprávět. Nicméně když jsme se dostaly k tématu rodiny, domova, uvolnila se a docela se rozvyprávěla.

Petr

Petrovi je 22 let, je studentem bakalářského programu univerzity v Hradci Králové. Pochází z Chrudimi, žije s matkou a sestrou, do školy denně dojíždí.

- Datum rozhovoru: 24. 3. 2015
- Místo rozhovoru: kavárna
- Druhý rozhovor téhož dne. Petrovy odpovědi byly bezprostřední, což lze vypořádat i díky vyjádřením, jež používá. I tak však byly odpovědi strohé. Rozpovídal se pouze ve chvílích, kdy utíkal od tématu rozhovoru. Tudíž velká část rozhovoru byla pro můj výzkum nepoužitelná.

Tereza

Tereze je 22 let, se svými rodiči bydlí v malé vesnici za Mladou Boleslaví. Během dní, kdy má školu, využívá pronajatý byt v blízkosti školy. Je studentkou posledního ročníku bakalářského programu na univerzitě v Hradci Králové.

- Datum rozhovoru: 24. 3. 2015
- Místo rozhovoru: kavárna
- Tereza zakončila rozhovorový trojboj daného dne. Po předchozích rozhovorech jsem už byla značně unavená, ale netrvalo mi to dlouho a zase jsem se do toho dostala. Zejména tedy díky snaze Terezy, která se pokoušela podávat vyčerpávající odpovědi, které často dokládala konkrétními případy. Tento rozhovor byl velice příjemný. Po projití tematických okruhů mi nabídla, zda bych si nechtěla ještě chvíli povídat a nechat u toho zapnutý diktafon. Tuto nabídku jsem velice ráda využila. A díky tomu získala další informace o životě a plánech této studentky.

Tabulka 1: **Páry žijící ve společné domácnosti**

	JMÉNO	VĚK	NEJVYŠŠÍ DOSAZENÉ VZDĚLÁNÍ	MÍSTO PŮVODU	BYDLIŠTĚ	ZAMĚSTNÁNÍ
Pár č. 1	Karel	29	Vysokoškolské Bakalářský studijní program	Pardubice	Pardubice	Produktový inženýr
	Lenka	21	Středoškolské s maturitou	Chrudim	Pardubice	Studentka vysokoškolského bakalářského programu
Pár č. 2	Jiří	22	Středoškolské s maturitou	Chrudim	Praha	Fakturant
	Nela	22	Středoškolské s maturitou	Chrudim	Praha	Studentka vysokoškolského magisterského programu
Pár č. 3	Tomáš	24	Středoškolské s maturitou	Praha	Praha	Student vysokoškolského bakalářského programu
	Kristýna	22	Středoškolské s maturitou	Chrudim	Praha	Studentka vysokoškolského bakalářského programu

Pár č. 4	Lukáš	26	Vysokoškolské Bakalářský program	Chrudim	Chrudim	Technolog
	Martina	22	Středoškolské s maturitou	Chrudim	Chrudim	Studentka vysokoškolského bakalářského programu

Zdroj: Autorka

Tabulka 2: **Studenti vysokých škol žijící u rodičů**

JMÉNO	VĚK	MÍSTO BYDLIŠTĚ	ŠKOLA
Radek	19	Chrudim	Bakalářský program Pardubice
Adéla	22	Česká Skalice	Bakalářský program Hradec Králové
Petr	22	Chrudim	Bakalářský program Hradec Králové
Tereza	22	Mladá Boleslav	Bakalářský program Hradec Králové

Zdroj: Autorka

3 PREZENTACE VÝSLEDKŮ

Aby bylo možné analyzovat data z provedených rozhovorů, bylo nejprve třeba všechny rozhovory přepsat. Práce to byla sice zdoluhavá, ale analýza by bez ní není možná. Rozhovory jsem přepisovala v textovém editoru na notebooku.

Následnou analýzu dat jsem provedla pomocí otevřeného kódování. Jak uvádí ve své knize o kvalitativním výzkumu Hendl [2005], otevřené kódování výzkumník provádí při prvním průchodu daty. Tento druh kódování pomáhá odhalit témata, která mají vztah k výzkumným otázkám, k nastudované literatuře (dosavadnímu stavu poznání). „Tato fáze vede k seznamu témat, jenž pomáhá výzkumníkovi vidět témata v celku a stimuluje ho při hledání nových témat. Výzkumník tento seznam postupně třídí a organizuje, kombinuje a doplňuje v další analýze.“ [Hendl, 2005: 247]

Tento druh kódování lze provádět několika způsoby - lze kódovat slovo po slovu, podle odstavců nebo dokonce celé texty. Ať už výzkumník kóduje jakkoli, nikdy se nesmí vytratit původní cíl – identifikace tematických okruhů.

Otevřené kódování a členění rozhovorů do tematických celků umožnilo porovnávání získaných dat napříč rozhovory. V příloze této bakalářské práce je přiložena ukázka kódování jednoho z rozhovorů.

K zorientování v rozhovorech mi pomohlo nejen kódování, ale také provedení shrnutí každého z rozhovorů a identifikace základních postojů a názorů každého z respondentů. To se ukázalo jako velice přínosné.

Rozhovory byly sestaveny na základě výzkumného cíle a výzkumných otázek zvolených k dané tematické. V této kapitole jsem postupně rozebrala získaná data a zodpověděla výzkumné otázky.

3.1 SHRNU TÍ ROZH OVORŮ

Pár č. 1

Karel

Svou přítelkyni poznal na diskotéce před čtyřmi lety. Úvahy o společném bydlení přišly postupně. Nejprve začal častěji přespávat u přítelkyně. Bylo to v době, kdy se jí rozváděli rodiče. Po čase jim tento stav přestal vyhovovat, a začali přemýšlet o samostatném bydlení. Nejlepší volbou pro ně byl byt, který Karel obýval se svým kamarádem. Tento byt splňoval jak finanční dostupnost, tak vyhovoval svou lokalitou, dostupností do školy i do práce. Ve chvíli, kdy se spolubydlíci rozhodl odstěhovat, byl tento byt pro pár jasnou volbou.

Žijí spolu přibližně dva roky, i tak však připouští, že si na společné soužití stále zvykají. Snaží se sladit své zvyky a potřeby, bez vytváření zbytečného pnutí. Zatím se jim to daří. A navíc je to baví. O starost o domácnost se dělí. Nejedná se o striktní rozdělení prací, které by každý z partnerů vykonával, ale mají určité oblíbené, do kterých se navzájem nepletou.

V současné době se snaží si zejména zútulnit svůj byt, aby se tam cítili oba dobře. Společné plánování je baví. Chtějí provést menší rekonstrukci obývacího pokoje a kuchyně.

Velkou výhodou společného soužití s přítelkyní spatřuje v tom, že málokdy je sám. Na druhou stranu největší nevýhodou společného bydlení pro něj představuje fakt, že nikdy není sám. Dodává však, že přítelkyně je mu i kamarádem a ve chvílích, kdy ho něco trápí, a chtěl by si zalézt někam do kouta, nechá ho vydýchat a potom mu z dané situace pomůže. Takže i přes to, že je občas náročné trávit s partnerem tolik času, už si nedokáže představit, že by tomu bylo jinak.

Oproti samostatnému bydlení cítí určitou ztrátu soukromí a volnosti. Tuto změnu však vnímá vesměs pozitivně. S přítelkyní jsou oba tolerantní, nebrání si v trávení času dle vlastních potřeb, zájmů. Navíc tráví rádi čas společně. Hrají společně bowling, kulečnick. A jak uvádí, jsou tak trochu společně líní. Tráví rádi čas doma, například sledováním filmů.

Vzhledem k tomu, že přítelkyně studuje a Karel je jediným z partnerů, který má stále zaměstnání, cítí jistou finanční zodpovědnost za oba. A to i přes to, že Lenka dostává peníze od rodičů. Finance řeší společně, skládají se na nájem i nákupy jídla. Větší výdaje hradí z Karlovy výplaty. Mají společný spořicí účet, na kterém si šetří společné peníze. Snaží se o vytvoření určité finanční rezervy. Výdaje plánují společně. Do budoucna by si rádi pořídili vlastní byt či dům. Společný spořicí účet jim poskytuje přehled nad naspořenými penězi.

Vztahy s rodinou má Karel dobré, a to jak se svou rodinou, tak rodinou své přítelkyně. Nezakládá si však na pravidelných návštěvách. Hodně záleží na množství volného času.

Původní domov má spojený zejména s dětstvím, vzpomínkami a zážitky s rodinou. V současné době pro něj domov představuje příjemné prostředí, kde se mu dostává dostatek pohody, klidu, odpočinku. Nenacházejí se tam žádní cizí lidé, ale naopak lidé, na kterých mu záleží. Může se zde věnovat věcem, které ho baví, naplňují. Právě blízcí lidé podle něj neodmyslitelně patří k domovu. K původnímu rodina, k tomu současnému přítelkyně.

V průběhu soužití s partnerkou u Karla došlo k přehodnocení žebříčku hodnot. Už pro něj není tolik důležitý kariéerní růst, ale zejména čas strávený s přítelkyní, a třeba i budoucí rodinou. Mezi jeho aktuální plány patří hlavně být šťastný a dělat šťastnou i svou přítelkyni.

Do budoucna do jejich společných plánů patří také založení rodiny. Předcházet tomu ovšem musí určitá finanční jistota.

V zásadě nevidí žádný rozdíl mezi manželstvím a partnerstvím. Důležité podle něj je, jak na to nahlízejí oba partneři, zda na to nahlízejí oba stejně. S manželstvím však ve svém životě počítá, považuje ho za praktické zejména ve vztahu k úřadům a státu.

Ve svém životě se snaží dělat vše tak, aby se za to sám před sebou nemusel stydět.

Lenka

Svého přítele poznala ve svých šestnácti letech na diskotéce. O společném bydlení začali uvažovat po dvou letech vztahu. Bylo to v době, kdy se Lenka rozváděla rodiče. Přiznává, že to nejspíš také mělo vliv na její rozhodnutí se osamostatnit. Chtěli

si založit vlastní domácnost, o kterou by se spolu starali. Důležité pro ně bylo také získat dostatek soukromí.

V současné době spolu žijí téměř dva roky a už ví, co od sebe mohou čekat. Připouští, že společné bydlení vyžaduje nutnou dávku trpělivosti, aby se lidé spolu naučili žít, plánovat. Ale určitě to dle jejího názoru stojí za to.

Bydlení vybírali s ohledem na jimi stanovená kritéria, kterými byla zejména finanční dostupnost a blízkost školy, zaměstnání. Do budoucna by rádi bydleli ve vlastním. To ovšem souvisí s nutností dokončení jejího studia a následným nalezením zaměstnání. Nyní jsou spokojeni v pronajatém bytě, který si společně upravují dle vlastních představ.

Ačkoliv může být občas soužití partnerů náročné, Lenka uvádí, že pro ni je důležité sdílení každodenního života s partnerem. A to včetně nejrůznějších problémů, které k životu patří. Zejména se ráda vrací domů, kde na ni přítel čeká. Jako náročné vidí zejména začátky, sžívání. Přiznává, že za společnou domácností nejprve neviděla množství práce, kterou obnáší. Na druhou stranu je ráda, že se starají o vlastní. Pečují o prostor, který sdílí s milovanou osobou.

Kromě času, který tráví rádi společně, si stále najdou čas na své vlastní kamarády, aktivity. Považuje to za velice důležité. Jednu z přítelových oblíbených aktivit přijala dokonce za svou. Jedná se o bowling, ve kterém ho nejen během účasti v lize podporuje, ale účastní se i tréninků.

Finance řeší společně. Sama nemá svůj vlastní stálý příjem ze zaměstnání, ale ve volném čase hlídá děti, a navíc dostává peníze od rodičů. Výdaje za domácnost hradí plus mínus na půl. Společně se snaží šetřit si na spořicímu účtu. Lenka také využívá možnosti používat kartu ke kreditnímu účtu partnera.

Nemá pocit, že by vlastní domácnost nějakým způsobem ovlivňovala její studium. Ve starostech o domácnost se s přítelem dělí. Stejně tak to fungovalo i v jejím původním domově. Do chodu domácnosti se zapojovali všichni členové rodiny.

Vztahy s rodinou má Lenka výborné. Přiznává dokonce, že je na svou rodinu hodně fixovaná. A ačkoli nehrála vzdálenost od rodiny důležitou roli při výběru lokality k bydlení, je ráda, že se nestěhovala dál, než do vedlejšího města. S rodiči se snaží vídat

co nejčastěji. I když jim to ztěžuje fakt, že jsou rozvedeni. Tudíž svůj čas musí mezi ně dělit, což situaci trochu komplikuje.

Původní domov pro ni představuje pocit jistoty, zázemí. Původní domov pro ni představují rodiče, bratr, lidé, na které se může vždycky a za všech okolností spolehnout. A i když původní domov, kde žili všichni společně, zanikl, spatřuje svůj původní domov v každém z rodičů.

Domov pro ni znamená místo, kde si může odpočinout, načerpat nové síly. Být sama sebou, nesouzená. Chráněná před okolním světem. Domov zejména spojuje s lidmi, na kterých jí záleží, v současné době především se svým přítelem.

Do budoucna by chtěla dokončit studium vysoké školy. Poté buď zkusit navazující magisterské studium, nebo si najít práci. Po získání praxe by ráda založila rodinu.

Ačkoliv nesoudí lidi, kteří se spolu rozhodnou žít v nesezdaném svazku, sama by se do budoucna ráda vdala. Přiznává, že pro ni manželství stále má svou hodnotu. I když kvalitu vztahu manželství neurčuje.

Jejím životním krédem je, přej a bude ti přáno. A žij a nech žít. Podle ní je každý strůjcem svého osudu a je jenom na něm, jak svůj život prožije.

Pár č. 2

Nela

Nela svého přítele poznala v prvním ročníku na střední škole, tedy v patnácti letech. Od jejich prvního setkání na narozeninové oslavě jejich společného kamaráda uplynulo už necelých šest let. Po tuto dobu se od sebe prakticky nehnuli.

V posledním ročníku střední školy došlo k úvahám o následujícím studiu. Praha byla jasnou volbou. A to nejen díky oboru, který chtěla Nela studovat, faktu, že příteli Praha nabízela možnosti studia, ale i díky tomu, že měla prošlapanou cestu od svého bratra. Ten se do Prahy za školou odstěhoval o dva roky dříve. Tedy i rodiče byli smířeni s tím, že se i jejich druhorozená dcera odstěhuje za studiu z domu.

A tak se taky stalo. Nejprve společně s přítelem uvažovali o stěhování na vysokoškolskou kolej. Avšak s ohledem na její finanční nevýhodnost v případě dvou osob, nedostatku soukromí a pohodlí, se rozhodli hledat si vlastní nájem. Díky jejich

finanční situaci, kdy ze začátku byli oba dva závislí na penězích od rodičů, hledali co nejmenší byt, který by potřeboval co nejméně nákladů. Pro Nelu byla důležitá i lokalita z hlediska dostupnosti do školy. Byt, který splňoval všechna jimi zadaná kritéria, se jim podařilo nalézt v poměrně brzké době. Následně bylo nemalým oříškem tento byt zařídit, jedná se totiž o garsonku. Společné zařizování nakonec zvládli a v bytě se nyní cítí příjemně a mají zde vše, co potřebují.

Nela i její přítel jsou hodně časově zaneprázdnění. Velkou výhodou společného bydlení Nela spatřuje v tom, že po škole už nemusí nikam cestovat, aby se mohla vidět se svým přítelem. Scházejí se ve společné domácnosti, ve které si užívají chvílek klidu, i sami sebe, a o kterou se společně starají. Společné bydlení obecně považuje za velký krok dopředu, který přinesl samé hezké věci. Problémy nachází pouze v rozvržení času, stále se snaží co nejvíce dojíždět za rodiči. Právě rozdělení volného času mezi rodiče a partnera představuje nedořešený problém.

Vztahy s rodiči má Nela velice dobré. Stejně tak se svým bratrem. Přiznává, že je na svou rodinu dost vázaná. I svůj hlavní domov zatím stále vidí u svých rodičů. Ke změně nejspíš dojde až ve chvíli, kdy dostuduje, najde si práci, a spolu s přítelem si pořídí vlastní byt či dům, ve kterém by mohli založit rodinu.

Ačkoli Nela studuje velice náročnou školu, nemá pocit, že by vedení vlastní domácnosti ovlivňovalo její studium. Naopak je ráda, že se stará o vlastní domov. Práce v domácnosti mají rozdělené. Nela se stará o úklid, přítel vaří. Společně obstarávají nákupy.

Finanční prostředky získává od rodičů, na kterých je po této stránce stále závislá. Brigády u ní přicházejí v úvahu pouze o prázdninách, na rozdíl do přítele. Nely partner v průběhu prvního roku společného bydlení zanechal školy a finančně se osamostatnil. Nyní se snaží co nejvíce šetřit, neutráct za zbytečnosti a výdaje si plánovat.

Domov má spojený zejména s blízkými lidmi. Místem, kam se vrací, kde není sama. V současné době má domov spojený se svou nejbližší rodinou, do které zahrnuje rodiče, bratra a samozřejmě přítele.

Ještě v následujících třech letech ji čeká studium, v rámci kterého si bude muset vybrat svou budoucí specializaci. Specializaci bude volit s ohledem na rodinu, která pro ni má přednost. Během školy by se ještě ráda podívala do zahraničí, poznala nové kultury. Po

škole by si ráda našla práci, která by ji naplňovala a poskytovala určitou finanční jistotu pro založení rodiny.

Manželství má spojené zejména se založením rodiny, tedy pořízením dětí. Dle jejího názoru, by měla být jedna rodina, čímž má na mysli rodiče a děti nesoucí stejné příjmení. Jinak nevidí zásadní rozdíly mezi manželstvím a partnerstvím. I partnerské soužití by podle ní neměli lidé brát na lehkou váhu. Ona sama je v současném partnerském vztahu spokojená. Úvahy o založení rodiny jsou pro ni spojeny se statutem manželství, do té doby pro ni uzavření manželství není podstatné. Podstatné je, že jsou s partnerem spolu a že jsou šťastní.

Jejím životním krédem je: co tě nezabije, to tě posílí. Což je velice trefné, vzhledem k tomu, že z ní jednou bude lékařka.

Jiří

Poprvé svou současnou přítelkyni uviděl na oslavě kamarádových narozenin v prvním ročníku na střední škole. Chodit spolu začali vlastně okamžitě. Společné bydlení začali plánovat ve spojitosti s podáváním přihlášek na vysokou školu. Oba dva chtěli jít studovat do Prahy.

Společné bydlení jim ze začátku umožnili rodiče, kteří poskytovali finanční prostředky. V současné době zůstává na rodičích finančně závislá pouze Nela. K Jirkově finanční nezávislosti došlo již během prvního roku samostatného bydlení. Zjistil, že škola není to, čemu by se chtěl věnovat. Po prvním semestru zanechal studia a našel si práci, která ho naplňuje. Navíc mu poskytuje finanční prostředky, a to jak na život, tak občas na nějakou tu zábavu. Pocit finanční nezávislosti je pro něj velice důležitý. Přesto si však z návštěv u rodičů s přítelkyní rádi přivezou mističky s jídlem, díky nimž se jim daří ušetřit nemalé peníze za nákupy jídla.

Ačkoliv je Jirka jediným z partnerů, který vydělává, o peníze se neváhá podělit. Finance řeší společně s přítelkyní. Společně plánují nákupy, výdaje.

Se společným bydlením je velice spokojený. Určitě splnilo jeho očekávání. S přítelkyní mají dostatek soukromí, pohodlí. I přes to, že nemají příliš mnoho volného času, vždy se večer sejdou doma, ve své společné domácnosti. Jejich soužití je pro něj náročné pouze ve zkouškových obdobích. Tehdy se snaží především poskytnout přítelkyni

prostor a klid pro přípravu. Uznává, že v té době je třeba více tolerance. Například co se týče úklidu, který jinak zastává přítelkyně. Tehdy musí přiložit více ruku k dílu i on sám. A kromě vaření si přibrat i nějaký ten drobný úklid.

Společné bydlení partnerů vidí jako velmi obohacující. Přináší do vztahu lepší poznání partnerů. Dochází k posílení vztahu.

K dobrému vztahu určitě patří i společné aktivity. Jirka například přivedl svou přítelkyni ke svému oblíbenému „koníčku“, kterým je posilovna. Takže, když mají volnou chvíli, rádi si „zaskočí“ za trochou sportu. Rádi si také zajdou na dobrou večeři, film, udělají si večer jenom pro sebe.

Cestování je dalším Jirkovým velkým „koníčkem“. Nejvíce zážitků si dovezl z návštěvy Ameriky. Tam by se chtěl ještě podívat, ideálně s přítelkyní. I na tuto cestu se snaží získat finanční prostředky za pomoci stálého zaměstnání.

Vztahy s rodiči hodnotí jako velice dobré. Zejména s mamkou. Na vztahu mezi ním a rodinou nic nezměnilo ani to, že se s Nelou odstěhovali tak daleko. Stále rodiče navštěvuje. Velmi důležitý je pro něj také původní domov, který spojuje s rodinou, rodiči a bratrem, a jejich společnými zážitky.

S domovem má spojený především klid, pohodu a soukromí. Domov je pro něj místem, kde má svoje věci. Kde to má, podle možností, zařízené dle vlastního vkusu. Spojení věcí s domovem má pro něj svůj význam, ovšem k domovu pro něj neodmyslitelně patří hlavně jeho nejbližší lidé, bez kterých by bylo jedno, co doma má, když by tam byl sám.

Do budoucna by rád dosáhl určitého kariérního postupu. Vybuodoval si slušné postavení. V ideálním případě si založil vlastní firmu. V současné době již kromě zaměstnání, které vykonává, provozuje internetový obchod. Takže má určitě dobře našlápnuto. Peníze však nechce získávat pouze pro sebe, do budoucna by rád zabezpečil hlavně svoji rodinu.

V tuto chvíli ještě děti neplánuje. Rád by si ještě užil mládí. Poznal nové země. Něco se naučil, dosáhnul určité finanční jistoty. Ale po té, co přítelkyně dostuduje, by se dětem nebránil.

Nesoudí lidi podle toho, zda žijí v nesezdaném partnerství, nebo jsou manželé. Pokud se lidé nechtějí brát, je to dle jeho názoru jen jejich věc. Ačkoliv pro něj znamená

manželství o malinko víc. Stejně jako přítelkyně má manželství spojené zejména s přítomností potomků.

Jeho životním krédem je, že žijeme jen jednou. Člověk by si měl užívat života, dokud může. A využívat příležitostí, které mu život přináší.

Pár č. 3

Tomáš

Svou přítelkyni poznal přes kamarádku během studia na vysoké škole. Společné bydlení zvažovali od samotného začátku vztahu. Důvodem byl zejména nedostatek soukromí. Chtěli mít prostor pouze sami pro sebe.

Do doby než si s přítelkyní našli vlastní byt, bydlel u rodičů. Tento stav už mu nevyhovoval. Delší dobu byl výdělečně činný, odchod od rodičů byl dalším krokem k osamostatnění.

V současné době jsou ve svém vztahu stále na začátku. Nachází se ve fázi poznávání, ujasňování si vlastních priorit, očekávání. Zatím je se soužitím spokojený. Jak říká, jsou oba rozumní lidé, umí najít kompromisy. Nedochozí mezi nimi ke zbytečným hádkám. Na druhou stranu uznává, že fakt, že je jedináček, je pro něj ve vztahu jistým handicapem. Do teď se točilo vše kolem něj. Nyní sdílí domácnost s osobou stejné generace, oba jsou na stejné úrovni. Učí se brát ohledy na přání své přítelkyně. Dobrá komunikace zatím vše řeší.

Trochu jiný náhled má oproti své přítelkyni na dělbu rolí v domácnosti. Uznává, že v kuchyni vládne ona, avšak starost o domácí práce je z jeho pohledu sdílená.

Společné soužití podle Tomáše napomáhá prohloubení vztahu, posiluje ho. Díky sdílení společné domácnosti se partneři mnohem rychleji a lépe poznávají. Nevýhodu vidí ve ztrátě možnosti rozhodovat si samostatně o vlastním čase, financích. Tady se hodně projevuje fakt, že neměl sourozence, vyrůstal sám.

Svůj volný čas s přítelkyní dělí mezi společné a vlastní zájmy. Společně si rádi zajdou na dobrou večeři, na pivo, sejdou se se svými společnými přáteli. Sám se věnuje především sportu, ke kterému svou přítelkyni ještě nenalákal.

Finanční zabezpečení chodu domácnosti zvládají bez větších obtíží. I díky tomu, že hledali finančně dostupné bydlení, které by nepředstavovalo pro jejich rozpočet příliš velkou zátěž. Oba dva kromě školy pracují a jsou tedy plně soběstační.

Vztahy s rodiči má Tomáš výborné a vazbu na ně poměrně silnou. Svému původnímu bydlišti se příliš nevzdálil. Přiznává i určitou sentimentalitu, co se týče dané lokality. S rodiči se snaží pravidelně navštěvovat. Záleží však na množství volného času.

Původní domov má spojený zejména se vzpomínkami na dětství. S rodiči. S domovem obecně si spojuje možnost relaxovat, uvolnit se, odpočinout si. Součástí domova by měla být rodinná pohoda, pocit bezpečí.

Do budoucna by chtěl především dokončit studium, pokračovat v zaměstnání. Popřípadě si nalézt nějaké jiné, které by ho naplňovalo. Rád by cestoval, vydělával peníze, získal určitou finanční jistotu. V ideálním případě by rád získal praxi v zahraničí.

Uvádí, že je z ateistické rodiny a manželství pro něj nepředstavuje významnou hodnotu. Podle něj má sňatek význam pouze pro starší generace, pro něž představuje důkaz, že to spolu lidé myslí vážně. V současné době neplánuje založit rodinu, ani se oženit. Do budoucna však ani jedno zcela nezavrhuje.

Kristýna

Kristýna svého přítele poznala během studia na vysoké škole. Nejprve byli kamarádi, posléze spolu začali trávit více času. V partnerský vztah se jejich kamarádství vyvinulo skoro po dvou letech.

Společné bydlení začali plánovat již po dvou měsících vztahu. Důvodem byla zejména Kristýnina nevyhovující bytová situace. Bydlela s nepřizpůsobivou podnájemnicí, která netolerovala pánské návštěvy. Přítel navíc bydlel u rodičů, takže se jim nedostával dostatek soukromí.

Pro vlastní bydlení si s přítelem zvolili jasná kritéria. Potřebovali minimálně dvoupokojový byt, aby měli k dispozici každý svůj koutek. Rozhodující potom byla zejména cena a dostupnost do školy a do práce.

Oba dva kromě školy pracují, tudíž jsou finančně nezávislí. Každý si však spravuje své finance sám. Náklady na domácnost hradí na půl.

Kristýna uvádí, že jejich problémy jsou spojené zejména s nedostatkem času, střídáním směn. Často se stává, že ona má denní směnu, a jen co přijde z práce, přítel odchází na noční. Zatím si však na sebe čas stále najdou a věnují se poznávání svého protějšku. Přeci jenom spolu chodí krátce. Takže jejich soužití představuje zejména intenzivní poznávání partnerů.

Hlavní výhodu společného bydlení vidí v tom, že nemusí vymýšlet místa, kde by se mohli scházet. Ale schází se společně doma. Vytváří si základ pro společnou budoucnost.

Skloubení vedení domácnosti, školy a práce je pro ni poměrně náročné. A to zejména z důvodu, že se o domácnost stará v podstatě sama. Byla by ráda, kdyby se přítel více zapojil, přiložil ruku k dílu.

Rádi spolu tráví volný čas, zajdou si na pivo, dívají se na filmy. Do budoucna by spolu chtěli více cestovat. Užívat si mládí.

Společným bydlením se cítí trochu omezena. Přiznává, že jí chybí možnost rozhodovat pouze sama za sebe. Nyní se musí na všem společně domlouvat. Plánovat čas společně. Na druhou stranu toto domlouvání je vzájemné a uznává, že je fajn vědět, kde se partner nachází.

S rodiči má Kristýna dobré vztahy, i tak však volbu společného bydlení s Tomášem příliš nepodpořili. Zejména proto, že se jejich představy o partnerovi jejich dcery s Tomášem nesebkaly. I tak se ovšem navštěvují, Kristýna však jezdí za rodiči častěji sama.

Původní domov pro ni představuje rodinu, rodiče, sestru. Vzpomínky na prožité dětství, střední školu. A v neposlední řadě zázemí. Ví, že se tam může vždy vrátit a rodiče ji uvítají s otevřenou náručí.

Svůj domov má v současné době spojený s bytem v Praze, který ji dopřává dostatek klidu, oddechu, bezpečí. Je místem, kde má svoje věci, kde tráví svůj čas s přítelem a jejich kocourem, kterého si společně pořídili.

Do budoucna by chtěla hlavně dokončit školu, věnovat se své práci, po škole si najít práci v oboru, která by ji naplňovala. Vyzkoušet si s přítelem dlouhodobé bydlení. Vybudovat si společně určité zázemí. Zakládání rodiny pro ni připadá v úvahu až ve chvíli, kdy si bude jistá, že ji jsou s přítelem schopni dobře finančně zajistit.

Rozdíl mezi manželstvím a nesezdaným partnerstvím spatřuje zejména v právní úpravě. Je pro ni důležité zejména v případě dětí. I kvůli nim by do budoucna chtěla uzavřít manželství. Zatím však pro ni není důležité ani manželství, ani děti. Chce si ještě užít mládí, cestovat, něco vidět, zažít.

Její životním krédem je žít každý den, jako by byl ten poslední. Užít si života a uvědomovat si, že žijeme jen jednou, tak to musí stát za to.

Pár č. 4

Lukáš

Svou přítelkyni poznal přes svou sestřenicí. Než spolu začali chodit, komunikovali spolu zejména přes Skype. A to z důvodu, že Martina studovala střední školu v Chrudimi, zatímco Lukáš byl na kolejích v Brně.

Společné bydlení začali s přítelkyní plánovat v průběhu čtvrtého roku vztahu. Důležité pro ně je zejména soukromí, prostor, o kterém si mohou sami rozhodovat. Budují si svůj domov, o který se společně starají.

Byt, ve kterém společně žijí, předtím Lukáš obýval se svou rodinou. Rodiče, stejně tak jako bratr, se odstěhovali, postavili si vlastní dům. Lukášovi bylo nabídnuto bydlení v jejich rodinném bytě. Tuto nabídku s přítelkyní velice rádi využili. Kromě finanční výhodnosti, kdy nemusí platit hypotéku ani nájem, má tento byt i další výhody. Už jen lokalita, ve které se nachází, je velmi dobrá. Veškerá občanská vybavenost je v dochůdné vzdálenosti.

Finanční zabezpečení chodu domácnosti v současné době nepředstavuje pro pár problém. Lukáš je výdělečně činný, má stále zaměstnání. Martina se věnuje brigádám. S penězi hospodaří společně. Jsou samostatní, bez finančních problémů, zadlužení.

Hlavním problémem v jejich vztahu je nedostatek volného času. Lukáš tráví hodně času v práci, domů chodí pozdě. Martina studuje vysokou školu, chodí na brigády. Doma se

často schází až večer. Bojují s nedostatkem času pro sebe i starost o domácnost. Takže nejen, že se moc nevidají, ještě k tomu doma panuje často nepořádek. Zatím starost o domácnost jistí víkendy. Do budoucna bude třeba lepší časová organizace.

Když si přece jenom ušetří nějaký volný čas, rádi spolu podnikají nejrůznější výlety. Nechtějí trávit čas pouze zavřením doma.

S rodiči má Lukáš dobré vztahy, přesto je rád, že už se nemusí řídit jejich přáními. Mají s přítelkyní volnost od jejich názorů, svůj život si mohou organizovat podle sebe. Oceňují také množství soukromí, které jim poskytuje samostatné bydlení.

Svůj původní i stávající domov má spojený se stejným místem, stejným bytem. I když přiznává, že jeho role v domácnosti se změnila. Už není v pozici dítěte, kdy musel poslouchat své rodiče. Nyní je hlavou své vlastní domácnosti. Původní domov má potom spojený s rodiči, bratrem. Ten současný s přítelkyní.

Domov pro něj představuje místo, kam se vrací po práci, kde na něj čekají jeho věci a přítelkyně. K domovu po tom pro něj neodmyslitelně patří lednice a postel. Tedy je to prostor, kam přijde po práci, kde se nají a vyspí. Dodává však, že přítomnost blízkých lidí je pro něj taky velice důležitá.

Do budoucna by chtěl s přítelkyní zvážit, zda je pro ně výhodnější zůstat ve stávajícím bytě, provést v něm rekonstrukci, nebo se pustit do výstavby domu. Fakt, že by se nemuseli zadlužovat, hraje pro rekonstrukci bytu a setrvání v něm.

Mezi manželstvím a partnerstvím nespatřuje žádný zásadní rozdíl. Sám ale svou přítelkyni před časem požádal o ruku a svatbu plánují uspořádat příští léto. Považuje to za jistý posun ve vztahu, který však nikomu nevnucuje.

Jeho životním krédem je jet na plný plyn.

Martina

Svého přítele poznala přes svoji nejlepší kamarádku. Jednalo o bratrance kamarádky. Díky tomu, že si společně rozuměli, vídali se dohromady. Na společném bydlení se s Lukášem dohodli po pěti letech vztahu. Už se nechtěli pouze navštěvovat, ale chtěli si začít budovat něco vlastního, společného. Už je nebavilo vláčet si svoje věci mezi domovem jednoho a druhého partnera.

První příležitost ke společnému soužití jim poskytovalo bydlení u Martininy babičky. Martina ovšem přiznává, že toto soužití nedělalo dobrotu. Babička lpěla na svých zásadách, které byly zejména pro Martinu nepochopitelné. Navíc babička chrlila problémy, stížnosti, pouze na svou vnučku. Nejspíš i z tohoto důvodu příteli bydlení u babičky nevadilo, problémy se k němu nedostávaly. Jako nevýhodnou spatřovali partneři lokalitu bydlení. Na vesnici se ocitli odříznuti od přátel, okolního světa. Nevynahrazovala jim to ani rychlá dostupnost do práce.

Ve chvíli kdy se naskytla možnost bydlet v rodinném bytě po přítelových rodičích, velice rádi tuto nabídku přijali. Velkou výhodou Martina vidí v tom, že nemusí platit nájem ani hypotéku. Za výhodnou považuje také polohu bytu i jeho velikost. V současné době zvažují rozsáhlejší rekonstrukci, díky níž by byt splňoval veškeré nároky, které na své bydlení mají.

Nyní partneři zápolí zejména s nedostatkem volného času. Nejen vztah, ale také domácnost vyžaduje velké množství času, který v současné době nemají. A tak úklid jistí víkendy a spolu se snaží trávit alespoň chvíli večer po příchodu z práce, ze školy, z brigády. Času nemají mnoho, ale snaží se si ho spolu užít. I bez zbytečných technologií. Přiznává, že když člověk chce, může se toho od partnera hodně naučit. Díky příteli se například naučila si tolik nebrat některé věci a neřešit maličkosti.

Kvůli tomu, že mají oba dost nabitý program, o starost o domácnost se dělí. Je třeba, aby se oba dva zapojili do chodu domácnosti. Vaření však zůstává zejména na Martině, která ale přiznává, že to dělá ráda. Ráda vidí úsměv na přítelově tváři, když se vrací domů a je navařeno.

Společně se partneři snaží chodit jednou týdně sportovat, najít si čas na sebe, zajít si na dobrou večeři, vyrazit na výlet.

Na samostatném bydlení s partnerem Martina oceňuje možnost rozhodovat si o svém životě. Už nezáleží na tom, jak to chtějí rodiče. Nyní jsou s partnerem svými pány. Čímž se jím otevřely možnosti, jako je například pozvat si kamarády kdykoliv mají volno. Nebo vlastní organizace času, prací. Nezapomínají také na své vlastní zájmy, kamarády.

Finanční stránku soužití řešili ještě před sestěhováním. Jasnou volbou pro ně byl společný účet, ze kterého vše hradí. Mají vyhrazené peníze na nákupy, technické věci a

podobně. Na společný účet chodí výplata jak z přítelova zaměstnání, tak z Martininých brigád. Navíc jí stále přispívají nějakými penězi rodiče. Na těch však nejsou nijak závislí.

Domov je pro Martinu místem, kde to má zařízené podle sebe, má tam svoje věci. Je to prostor, kde se sejde se svým přítelem. Představuje pro ni zázemí, kde se cítí dobře. Kde ji obklopují její věci. Je to místo, které obývá spolu se svým přítelem.

Původní domov pro ni představují hlavně rodiče, se kterými má úžasný vztah a jsou pro ni velice důležití. Přestavují pro ni osoby, které ji vychovaly a budou ji vždy milovat. I přes její odchod od nich se snaží zůstat co nejvíce v kontaktu. Ze začátku se navštěvovali dokonce i denně, nyní jednou do týdne.

Mezi její nejbližší plány do budoucna patří uspořádat svatbu. Poté dokončit školu, získat práci. Pak se jim bude otevírat otázka dětí, na které se moc těší.

Mezi manželstvím a nesezdaným soužitím vidí určité rozdíly. Dle jejího názoru je postavení mezi partnery více vyrovnané, než je tomu u manželů. Pro ni je svatba v dnešní době stále důležitá. Je pro ni vyjádřením toho, že to spolu myslí lidé vážně, že si věří a chtějí spolu žít.

Momentálně se řídí tím, co se naučila od svého přítele. Snaží se neřešit zbytečnosti a dívat se na svět pozitivně.

Studenti žijící u rodičů

Radek

Radek je studentem prvního ročníku vysoké školy. Má rozvedené rodiče a v současné době žije s mamkou. Mezi jeho koníčky patří hlavně cvičení, počítače a cizí jazyky. Samozřejmě se rád schází se svými kamarády, popřípadě spolu komunikují právě přes počítač.

S bydlením s mamkou je nadmíru spokojený. Oceňuje zejména fakt, že se o sebe nemusí po všech stránkách starat. Doma sice má své povinnosti, ale většinu práce zastává právě jeho maminka. Navíc dodává, že by si samostatné bydlení v současné době ani nemohl dovolit. Stálou práci nemá a nemá ani čas ji hledat. Spoustu času mu zabírá učení. Brigádám se věnuje především o prázdninách.

Nevýhodu bydlení s rodiči spatřuje v nedostatku soukromí. I když má s rodiči velice dobré vztahy, stále je pod dohledem. A i přes právní dospělost je potřeba se s rodiči stále domlouvat, dovolovat se jich. Na druhou stranu uznává, že rodiče si uvědomují, že už není malý kluk, a snaží se tomu přizpůsobit.

Mezi jeho nejbližší plány patří dokončit školu, vycestovat do ciziny, získat zkušenosti v oboru, prohloubit si znalosti anglického jazyka. Během školy by se rád zúčastnil zahraniční stáže, výměnného pobytu.

Po škole by si rád našel dobrou práci, vybuodoval své zázemí. Pokud to bude jenom trochu možné, rád by si svůj nový domov budoval bez zbytečného zadlužení. Má kolem sebe spoustu lidí, kteří jsou závislí na své práci z důvodů hypoték. Vidí, jak to lidi zmáhá, a právě tomu by se rád vyhnul.

Chtěl by si najít práci, která by ho především bavila, naplňovala. Finanční prostředky k realizaci vlastního bydlení by rád získal v cizině, na stážích, praxích.

Ačkoli má rozvedené rodiče, s oběma má velice dobré vztahy, které rozvod nijak nenarušil. Bydlí s mamkou, ale tatku často vídá. Zakládají si na pravidelné komunikaci.

V nejbližší budoucnosti neplánuje samostatné bydlení. Je se současným stavem spokojený. Navíc nemá cenu zakládat vlastní domácnost, když se chystá na delší dobu vycestovat. I přes to, že se mu líbí představa života v cizině, dodává, že se tam nechystá usadit. V budoucnosti by rád zůstal v okolí Chrudimi, kde žijí oba jeho rodiče, a kde jak dodává, je od malička zvyklý, má tam všechny své přátele.

V současné době má přítelkyni, ale o společném bydlení zatím neuvažovali. Jejich vztah je teprve na začátku, navíc každý studuje v jiném městě. Opět navíc zmiňuje problém financí.

Domov pro něj představuje místo, kam se rád vrací. Je to byt či dům, kde je zvyklý, kde to zná, má rád, kde si to vybudoval, má tam své věci. Místo, kam se vrací za svými blízkými lidmi.

Základem pro dobrý vztah je podle něj zejména upřímnost a otevřenost. Je zastáncem toho, že všechno se dá řešit pomocí dobré komunikace. Nefunkčnost vztahů je podle něj v dnešní době způsobená hlavně nepodstatnými nároky na partnera. Mezi hlavní

požadavky patří vzhled partnera, ale lidé už neposuzují to, jak se s daným člověkem cítí, jak se jim s ním komunikuje. Důležité je pouze to, jak vypadají.

Manželství pro něj nepředstavuje nijak důležitou instituci. Není zastáncem názoru, že manželství vztah mezi partnery změní. Pořád se jedná o stejné lidi, stejné partnery. Manželství nemá spojené ani s přítomností dětí. Jedná se pouze o jakousi třešničku na dortu vztahu. Ačkoliv pro něj manželství není důležité, připouští, že se jednou, v daleké budoucnosti, možná ožení.

Adéla

Adéla studuje třetím rokem na vysoké škole. Bydlí s rodiči a denně dojíždí za studiem. Ráda chodí cvičit, zejména pilates, vyrazí do přírody se strejdovým psem. Dost času ji zabírají domácí povinnosti. Když má volno, ráda se schází s přáteli, chodí do kina.

Největší výhodou bydlení s rodiči vidí tom, že si nemusí sama obstarávat jídlo, nemusí vařit, prát. Velkou výhodou společného bydlení jsou také finance. Sama Adéla nemá stálou práci, pouze příležitostné brigády, které pokryjí jen základní osobní výdaje. Společné bydlení se tedy rodině stále vyplatí. I s každodenním dojížděním do školy.

Na soužití s rodiči oceňuje určitou jistotu, zabezpečení základních potřeb. Komfort. V rodinném domě má pro sebe celé patro, včetně vlastní koupelny, takže ani na nedostatek soukromí si nemůže stěžovat. S rodiči má velice dobré vztahy, necítí se jimi nijak omezena, jsou jí vždy oporou. Uvádí, že bližší vztah má s otcem, se kterým mají k sobě povahově blíže. S mamkou si rády najdou čas na společné cvičení.

Bydlení s rodiči má v jejím případě neblahý vliv na studentský život. Je to způsobeno zejména vzdáleností bydliště od školy. Do Hradce dojíždí vlakem, který omezuje její možnosti účastnit se studentských aktivit, zábavy.

O rodinný dům se starají všichni společně. Hlavní slovo v rodině má mamka, která dále deleguje úkoly. Do úklidu domácnosti a vaření jsou zapojeny zejména ženy, tedy Adéla, její sestra a mamka. Taťka se stará o auto, zahradu, rozbité věci. Věnuje se také výrobě nábytku do domácnosti.

Její nejblížeším cílem je dokončit bakalářské studium a navázat na něj magisterským. Nejvíce jí láká studium v Brně, kde by bydlení alespoň ze začátku ráda řešila pobytem

na kolejích, hlavní domov by pro ni zůstal u rodičů. Kromě studia by se chtěla, pokud to čas dovolí, věnovala nějaké práci, získala praxi a stala se více nezávislou na rodičích.

V partnerském vztahu je pro ni důležitá zejména láska a důvěra. Aby se dva lidé měli rádi, respektovali se. Nyní partnera nemá, ale v případě vážného vztahu, by ráda volila společné bydlení.

Manželství je podle Adély větším závazkem, poskytuje větší jistotu. Je pro ni důležité zejména v přítomnosti dětí. Uzavřením sňatku vzniká rodina, rodinné pouto. V budoucnosti by ráda uzavřela manželství, a to zejména ve chvíli, kdy by s partnerem začali plánovat založení rodiny, potomky. Zatím na děti nepomýšlí, v úvahu pro ni připadají nejdříve po magisterském studiu a získání praxe. Do budoucna však pro ni budou děti a rodina důležitější než kariéra. V práci pro ni bude důležitý pocit užitečnosti. Ráda by také přispěla svým dílem do rodinného rozpočtu.

Pod domovem si vybaví zejména rodinnou pohodu, kruh blízkých lidí, zázemí. Lidí, které má člověk rád, kterým věří, podle ní dělají ten správný domov.

V životě se snaží využívat příležitosti, které se jí nabízejí.

Petr

Petr je studentem třetího ročníku bakalářského programu. V současné době se jeho studium chýlí ke konci, s čímž souvisí uzavírání studia, bakalářská práce, státnice. Zatím si však blíží se termíny příliš nepřipouští.

Kromě studia pracuje pro strýce, přes zimu dělal dispečera na správě silnic. Popřípadě si vydělává na živnostenský list. Ve volném čase hraje volejbal, chodí cvičit. Rád si vyrazí někam s holkami, kamarády. Jeho velkou zálibou je nakupování a cestování. Láká ho poznání nových kultur.

Má rozvedené rodiče, žije s mamkou a mladší sestrou. Jako hlavní výhodu vidí fakt, že se nemusí starat o obstarávání jídla, a občas ho doma čeká i teplý pokrm. Nemusí si hlídat vedlejší výdaje spojené s chodem domácnosti. Navíc má vždy vypráno a vyžehleno. Mamka je podle jeho slov hlavním živitelem, stále zastává svou rodičovskou roli. Petr postupem času získal postavení jediného muže v domácnosti a mamka s ním důležité kroky konzultuje.

Do starosti o domácnost jsou zapojeni všichni členové. Podílí se zejména na úklidu. I když přiznává, že zrovna úklid u nich není na prvním místě. Všichni jsou časově velmi zaneprázdnění.

Největší nevýhodu tohoto soužití vidí v nedostatku soukromí. Bydlí společně v bytě, kde sice každý má svůj koutek, nicméně, nikdy tam není sám.

Vztahy s rodiči hodnotí velmi kladně. I přes to, že má rozvedené rodiče a bydlí s mamkou, s tatškou se nepřestali vídat. Schází se zejména na pravidelné nedělní obědy. Rodina a vztahy v ní jsou pro něj důležité. Rád by si dobré vztahy udržel a i v případě opuštění rodinného hnízda si bude zakládat na pravidelném kontaktu, komunikaci, s rodiči.

V partnerském vztahu je pro něj důležitá především věrnost a důvěra. Důležité pro něj je, aby si s partnerkou po všech směrech rozuměl. Dosud neměl problémy s nalezením partnerky, ačkoliv jeho výběr nebyl vždy správný. Podle něj lidé dnes neumí jednat na rovinu, pořád si na něco hrají.

Nyní je krátce v novém vztahu. S partnerkou si rozumí. Zatím studují každý v jiném městě, což by se mělo v budoucnu změnit. Rád by pokračoval magisterským studiem v Praze, kam by se chtěl přestěhovat. Spolu s přítelkyní a dvěma kamarády si hledají společné bydlení. Samostatná domácnost s přítelkyní pro ně zatím, zejména z finančních důvodů, nepřipadá v úvahu.

Mezi jeho nejbližší plány patří dokončit školu a navázat magisterským studiem. Rád by si našel zajímavou práci, popřípadě se pustil do podnikání. Určitě se však nechce ochudit o studentská léta. Do následujících let neplánuje žádné větší závazky. Spolu s přítelkyní si chtějí užívat mládí, cestovat, studovat.

Domov je pro něj místem, kam se vrací, kde odpočívá. Nemusí tam řešit, že se bude muset ještě někam přesouvat. Má tam své věci. Obklopuje ho tam domácí atmosféra, kterou vytváří zejména blízcí lidé, rodina.

Uzavření manželství pro něj představuje hlavně administrativní změnu. Ale uznává, že mezi manželi vzniká jakési silnější pouto. A v případě problémů se spíše snaží o záchranu vztahu. Jinak však rozdíl mezi nesezdaným partnerstvím a manželstvím nevidí. Kvalita obou druhů vztahu záleží především na komunikaci. Sám by do

budoucná chtěla uzavřít manželství. K tomuto kroku přistoupí ve chvíli, kdy si bude jist, že s danou partnerkou chce být do konce života, a tímto svazkem si to bude chtít pojistit.

Snaží se žít každý den, jako by byl ten poslední. Chce si užívat života a neřešit zbytečnosti.

Tereza

Tereza studuje třetím rokem vysokou školu, v současné době dokončuje bakalářský studijní program, píše bakalářskou práci a připravuje se na státnice. Se svými rodiči bydlí v malé vesnici kousek od Mladé Boleslavi. Aby nemusela denně dojíždět, tak od prvního ročníku využívá možnosti bydlení s kamarádkami na privátě poblíž školy. Nyní bojuje s pocitem, že nejvíce času stráví na cestách. Neustále pendluje mezi bytem v Hradci a domovem u rodičů.

Ráda sportuje, avšak čas na tuto aktivitu jí v Hradci schází. Ale když je doma, u rodičů, čas na cvičení si vždycky najde. Kromě cvičení věnuje hodně času škole, povinnostem doma.

Na bydlení s rodiči oceňuje zejména pohodlí. Na druhou stranu však uvádí, že doma hodně pomáhá. Nemá pocit, že by byla do chodu domácnosti málo zapojená. Právě naopak. A i z tohoto důvodu by se do budoucna ráda osamostatnila. Starala se o vlastní domácnost, měla možnost více rozhodovat o svém čase. Ráda by měla možnost organizovat si povinnosti podle sebe. V osamostatnění jí brání zejména nedostatek financí. Pouze o prázdninách se věnuje brigádám. Důležitou roli v osamostatnění od rodičů by pro ni hrála přítomnost partnera, kterého v současné době nemá.

V partnerském vztahu je pro ni důležité porozumění, aby byl partner do každé situace. Důraz přikládá i na věrnost a možnost spolehnout se na druhého. Nyní už hledá přítele, se kterým by si dokázala představit založení rodiny. Je pro ni důležité, aby i pro něj byla rodina na prvním místě. Sama je ve vztazích velice tolerantní, snaží se vše pochopit.

Po ukončení studia by ráda navázala studiem magisterského programu. Během této doby ještě plánuje zůstat bydlet u rodičů. I nadále chce studovat prezenčně a není si jistá, jestli se jí podaří získat během té doby zaměstnání, které by ji uživilo.

V jejich domácnosti mají rozdělené práce podle pohlaví. Tereza s mamkou se starají o úklid, vaření, prádlo a podobně. Taťka se stará o věci, které je třeba opravit, o auto.

Vztahy s rodiči má Tereza velmi dobré a její vazba na rodinu je silná. I když má poslední dobou pocit, že by se ráda osamostatnila a za rodiči už jezdila pouze na návštěvu. Nechtěla by se ovšem odstěhovat nikam daleko. Pravidelný kontakt s rodinou je pro ni důležitý.

K vážnému partnerskému vztahu podle ní patří i společné bydlení. Výhodou je především možnost trávit spolu více času, vytvoření si něčeho společného, vybudování společného domov. Nemělo by se však zapomínat na vlastní zájmy, kterým by se člověk i nadále měl věnovat.

Manželství pro Terezu představuje vážnější závazek než nesezdané partnerství. Manželé jsou podle ní více semknutí. Sama by se jednou ráda vdala, svou hodnotu pro ni manželství určitě má. Navíc si neumí představit, že by měla dítě s partnerem bez svatby. Svatbou se podle ní rodina stává úplnou.

Domov pro ni představuje místo, kde se cítí v bezpečí, dobře, kde může být sama sebou. Je to místo, kde si může odpočinout. U nich doma oceňuje zejména fakt, že jsou spolu všichni rádi, mají velice dobré vztahy, které vytváří příjemnou rodinnou atmosféru. Sama by ovšem ráda nebyla tolik závislá na svých dětech. I díky fixaci její mamky na ni bude pro Terezu osamostatňování složitější. Cítí, že rodiče ještě nejsou připraveni ji vypustit do světa.

Ráda by dokončila bakalářské studium a navázala magisterským. Poté by rozhodně chtěla získat praxi v oboru. Přeje si najít partnera, se kterým by založili společnou domácnost a časem také rodinu. Do budoucna pro ni bude důležitější rodina než kariéra.

Na svět se snaží dívat hlavně optimisticky, na všem hledá něco pozitivního.

3.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY

V této kapitole rozebírám a porovnávám získaná data. Odpovídám na stanovené výzkumné otázky.

3.2.1 Životní cíle

Pro všechny studenty představuje dokončení studia nejbližší cíl, kterého chtějí dosáhnout. Po jeho ukončení si chtějí najít práci, získat praxi, začít si vydělávat. Se stálým příjmem spojují zejména možnost pořídit si s partnerem vlastní byt či dům. Nela: *„Nejbližší plány, který se snad ještě během následujících tří let nebudou měnit, jsou dodělat školu. To jsou asi ty nejbližší. No a pak si samozřejmě zařídit nějaký svůj konečně jakoby domov. Ideálně nějakou hypotékou, nebo něčím co bude člověk fakt vlastnit a bude to jeho. Pak najít si nějakou práci, zvolit si obor, který by mě konkrétně bavil.“*

Po dobu studia by si páry chtěly ještě užívat mládí, cestovat, poznávat nové kultury. Využití času, kdy ještě nemají závazky v podobě potomků. Založení vlastní rodiny je ale pro všechny velmi důležité. Děti by si rády pořídily po dokončení studia a získání určité finanční jistoty. Nela: *„Tak rodina je určitě přednější. To cestování bych ráda zvládla třeba ještě v rámci školy. Přece jenom školu budu mít hotovou někdy v 25, 26 letech, tak jakoby už nejsem ten typ, který by tomu chtěl věnovat nějaký velký časový úsek. Ale nebavím se o nějakém moc velkém cestování. Třeba se jenom někde na měsíc podívat. Po studiu bych se spíš už ráda zaměřila na práci, rodinu. Práci, která by mě naplňovala, bavila. A napomohla by nám i v pořízení něčeho vlastního, kde bychom si mohli založit rodinu.“* Karel: *„Se založením rodiny do budoucna určitě počítám. A ani to nevidím v nějakém mnohaletém horizontu. Myslím si, že jakmile ucítím životní jistotu, jak ze strany partnerky, tak finanční jistotu, tak z mého pohledu tomu nic nebrání.“*

U všech párů je vidět, že již mají představu o tom, jak nákladný je život ve dvou, kolik práce a peněz vyžaduje vlastní domácnost. S ohledem na toto poznání s jistou opatrností plánují další kroky v jejich životě. Ať už se jedná právě o založení rodiny nebo pořízení vlastního bydlení.

K vlastnímu bydlení a eventuálně možnosti čerpání hypotéčního úvěru je třeba, aby byli oba partneři výdělečně činní. I z tohoto důvodu páry situují pořízení opravdu vlastní

domácnosti do doby, kdy budou mít oba partneři po škole a budou se plně věnovat zaměstnání.

Ve společném bydlení dochází i k ujasnění životních priorit. Například Karel uvedl, že u něj došlo k přehodnocení žebříčku hodnot. „*Co se týče kariéry, tak sem měl v plánu kariérní růst, až na manažerskou pozici, což se trochu změnilo po zkušenostech z našeho společného soužití. Trochu jsem přehodnotil žebříček svých hodnot a čas, který jsem ochotný práci obětovat. Chtěl bych se věnovat víc rodině, jejímu zajištění, ale ne na úkor času, který s ní budu moct strávit. Takže mezi aktuální nejbližší plány do budoucna asi patří být šťastný a dělat šťastnou i svou přítelkyni. Aktuálně nemám vysoké cíle. Výhledově možná, vlastní byt*“

3.2.1.1 Jaké životní cíle preferují páry ve svém životě? Jaké okolnosti ovlivňují stanovení těchto cílů?

Současné cíle, kterých chtějí respondenti dosáhnout, jsou ovlivněny především faktem, že více než polovina z nich ještě studuje. Hlavní prioritu pro ně v současné době představuje dokončení studia, získání praxe a práce, která by jim napomohla k úplné finanční nezávislosti na rodičích.

Do budoucna by si partneři chtěli za pomoci hypotéčních úvěrů pořídit vlastní bydlení. Vytvořit si domov, ve kterém by mohli založit rodinu, po které všichni touží. Rozdílné jsou pouze představy o načasování.

Páry chtějí do budoucna trávit co nejvíce času spolu, věnovat se společným zálibám, aktivitám. Respondenti by rádi vykonávali zajímavou práci, která by je však neměla připravit o veškerý volný čas. Čas strávený s partnerem a rodinou, je pro ně velice důležitý.

3.2.2 Konstrukce domova

Kritéria volby domova

Společným jmenovatelem při výběru bydlení byly pro všechny páry zejména peníze. Výzkumný soubor tvoří partneři, z nichž alespoň jeden studuje prezenčně na vysoké škole. Tudíž k dispozici mají ve třech případech ze čtyř pouze jeden stálý

příjem. Čtvrtý pár představují partneři, kteří jsou oba studenti vysoké školy, ale zároveň pracují na částečný úvazek.

Nela a Jiří se ze začátku mohli spolehnout pouze na peníze od rodičů, tudíž v tomto případě byla ekonomická stránka samostatného bydlení mnohem výraznější. Nela: *„Tak parametry byly celkem dopředu jasné. Protože jsme potřebovali co nejlevnější bydlení, které by nám vyhovovalo. Takže jsme hledali garsonku nebo 1+1. A nakonec jsme se rozhodli pro garsonku, která se nám líbila.“* Úspory jim přinesla nejen volba malého bytu, jehož velikosti odpovídá cena nájmu, ale také volba bytu v novostavbě. Tyto nájemny se na první pohled mohou zdát vyšší, ale jak potvrdili oba partneři, na rozdíl od nájemníků ve starších bytech, oni ušetřili velké peníze za energie. Nela: *„Takže přes zimu nebylo skoro třeba topit. Jak topili všude kolem nás, tak stačilo si hodinku přitopit.“*

Také ostatní páry volily jim finančně dostupné bydlení. Lenka: *„Rozhodující byla rozumná cena. Přece jenom ještě studuju.“* I v případě Kristýny a Tomáše hrála roli ekonomická stránka bydlení. A to i přes to, že kromě studia oba pracují. Kristýna to potvrzuje slovy: *„... velkou roli (hrála – pozn. autorky) cena. Přece jenom ještě studuju.“* Nejvýhodnější bydlení z hlediska ceny se naskytl poslednímu páru, Martině a Lukášovi. Těm bylo nabídnuto bydlení v bytě, kde předtím žil Lukáš se svými rodiči. Martina: *„Byt mají Lukášovi rodiče. Takže nám odpadá platba nájemného, což nám dost pomáhá.“*

Svou podstatnou roli hrála také dostupnost školy a zaměstnání. Například Nela uvedla: *„... z hlediska časové náročnosti byla (pro naše bydlení – pozn. autorky) důležitá lokalita. Abych to měla blízko školy. Jirka se vlastně přizpůsobil. Ve škole totiž netrávil tolik času a nevadilo mu, když musel dojíždět i přes půl Prahy metrem. No a lokalita mé školy je celkem v centru, takže rozhodující bylo, že od našeho bydlení jsou dobrý spoje. Což byla vlastně taky jedna z podmínek, dostat se rychle na metro, na tramvaj, autobusy.“*

Ve dvou případech se naskytl možnost bydlení v předchozím bydlišti jednoho z partnerů. Jednalo se o Karla s Lenkou a již zmíněného Lukáše s Martinou. Lenka to dokládá slovy: *„... využili (jsme – pozn. autorky) možnost bydlet v pronajatém bytě 2+1, ve kterém přítel do té doby bydlel, čímž nám ubyly starosti s velkým stěhováním a*

já jsem se k němu vlastně jenom přistěhovala s pár taškama oblečení, osobních věcí a podobně. Největší výhodou v tu chvíli bylo, že jsme nemuseli si byt zařizovat od nuly.“

Motiv k založení vlastní domácnosti

Motivem k založení „partnerské domácnosti“ (domácnost obývaná partnery, kteří nejsou v manželském svazku) byla zejména touha po osamostatnění a místě, kde by měli páry soukromí. V případě Lenky byla tato touha navíc posílená rozvodem rodičů a s tím spojenou „... *touh(ou) po založení něčeho vlastního, stabilního.*“ Založení vlastní domácnosti pro ni představovalo možnost rozhodovat o svém životě a jeho podobě. Navíc mimo rozhovor uvedla, že v době kdy se jí rozváděli rodiče, jí byl přítel velkou oporou a došlo k prohloubení jejich vztahu. Získala pocit, že spolu zvládnou cokoliv. Společné bydlení jim pomohlo posunout se ve vztahu ještě dál.

V případě Nely a Jiřího bylo založení vlastní domácnosti spojené s přesídlením do vzdáleného města z důvodu studia. Jirka: „... *společný bydlení jsme začali plánovat v době, kdy jsme podávali přihlášky na veššku. Hlavně asi proto, že jsme oba chtěli jít do Prahy a vzhledem k časový náročnosti, hlavně Nelči studia, to bylo nejlepší řešení.*“ Společné bydlení jim umožňuje trávení času společně. Vyhovuje jim, že se večer mohou sejít doma a nemusí se už pouze navštěvovat. Nela: „*Nemusí(me) se jenom někde setkávat, chodit do kavárny a tak. Ale můžeme společně trávit čas, aniž bychom museli ještě někam cestovat.*“ Důležitá pro ně byla podpora rodiny, bez které by se jejich osamostatnění neuskutečnilo. A nejednalo se pouze o již zmiňovanou podporu finanční, ale také emocionální, která jim dodala odvahu k tomuto velkému kroku. Věděli, že jejich rodiče stojí za nimi, že v tom nejsou sami. Že jim vždycky rádi se vším pomůžou. Nela: „*Emocionální podpora určitě byla a stále je. Snažili se nám hodně pomoc i s tím prvotním zařizováním bytu. Naši byli i rádi, že jsem se nestěhovala sama, že jsem tam s Jirkou. Že nemusí mít strach, jestli večer dorazím domů. A věděli, že to bude všechno v pohodě.*“

Kristýna se od svých rodičů odstěhovala, když nastupovala na vysokou školu. Rodiče jí v té době nabídli možnost bydlení v jejich firemním bytě v Praze. Postupem času si našla v Praze práci, pořídila si do bytu potřebné vybavení. Stala se na svých rodičích nezávislou. Stále však jezdila alespoň jednou za čtrnáct dní domů k rodičům. Problémem však bylo, že rodiče k ní nastěhovali do bytu podnájemnici, se kterou Kristýna nevycházela. Právě tato paní se stala důvodem, proč se Kristýna spolu se svým

novým přítelem rozhodla porozhlédnout po novém bydlení. Kristýna uvedla, že hlavním motivem k vybudování nového domova byla její „... nepřizpůsobivá spolubydlící v předchozím bytě, která si nepřála mít v bytě pánské návštěvy. Takže návštěvy přítele vlastně nebyly možné. Ačkoliv byla v bytě jen jako podnájemník, byt je rodinný. Takže trochu paradoxní situace. Ale otec byl holt na její straně.“ Tuto situaci zhoršil navíc fakt, že rodiče Kristýnu ve vztahu s Tomášem nepodporují. Z jejich společného bydlení proto neměli příliš velkou radost. „Vlastně (si spolu – pozn. autorky) vůbec nesesdli. Nějak se jejich představa o mém ideálním partnerovi s ním nesesetkala.“

Domácí práce

Vlastní domácnost nepředstavuje pouze nezávislost na rodičích a jejich názorech, soukromí a hezké chvílky s partnerem. Vlastní domácnost to je také spousta práce, kterou domov vyžaduje. A právě na rozdělení domácích prací jsem se partnerů během rozhovorů ptala.

Během provádění rozhovorů jsem se setkala s dvěma naprosto rozdílnými náhledy na chod jedné domácnosti. Jednalo se o Kristýnu, která má pocit, že je veškerá starost na ní, a Tomáše, který si naopak myslí, že mají starost o domácnost rozdělenou. I když uznává, že jeho partnerka zastává veškerou starost o kuchyň. Tomáš: „O starost o domácnost se dělíme. I když v kuchyni vládne přítelkyně. Kuchařským uměním jsem nedotčen.“ Kristýna: „Občas mám pocit, že se starám o dítě. Neumí se o sebe postarat sám. Takže mám pocit, že mu nahrazuju maminku. Občas je opravdu náročný skloubit starost o domácnost, školu a ještě práci. Když jsem na to vlastně sama.“ Tento rozdílný pohled na rozdělení práce v domácnosti příkládám faktu, že Kristýna před společným soužitím s partnerem obhospodařovala vlastní domácnost, a měla tak jasnou představu o tom, kolik práce domácnost obnáší. Naopak Tomáš se do jejich společného domova stěhoval od rodičů, kteří mu poskytovali veškerý komfort. Sám uvedl, že jeho povinnosti v původním domově začínaly a končily v jeho vlastním pokoji. Neměl tedy představu o tom, co všechno je třeba dělat proto, aby domácnost fungovala. A možná ani nyní si plně neuvědomuje, co všechno pro něj Kristýna dělá.

U dalších třech párů se oba partneři shodují na tom, že se o starost o domácnost dělí. U Nely a Jiřího došlo již na začátku soužití k rozdělení prací, které zastávají. Jirka: „Na úklid je u nás spíš Nelča. Nechápu to, ale ji to docela i baví. A mě zase baví vaření. Takže kuchyň je moje. Tam se mi moc neplete.“ Lenka s Karlem si také rozdělili

povinnosti podle oblíbenosti. I když dodávají, že toto rozdělení není nijak striktní a o domácnost se starají společně „půl na půl“. Karel: „... mám své oblíbené (činnosti – pozn. autorky). Stejně jako přítelkyně. V tomhle se poměrně dobře doplňujeme. Já nežehlím, ale vysávám. Já pečů chleba, přítelkyně sladký. Takže se o starost o domácnost dělíme. Ale samozřejmě na drobné opravy si nenechám sáhnout.“

Každý člověk si ze svého původního domova odnáší své návyky, zvyky, představy o tom, jak by to mělo doma fungovat. Ne vždy se tyto představy setkají s představami partnera. A je potom otázkou dobré komunikace, aby si partneři stanovili své povinnosti. Rozdílné představy zejména o tom, co má které pohlaví doma vykonávat, si ze svých rodin přinesl Lukáš s Martinou. Zatímco Martina byla zvyklá, že se do chodu domácnosti zapojovali všichni bez ohledu na pohlaví, Lukáš byl zvyklý, že úklid, prádlo a starost o kuchyň zastává maminka. Během soužití s Martinou byl donucen si uvědomit, že při jejich nabitých denních programech musí i partner připojit ruku k dílu. Martina: „Byly vidět rozdíly, rozdíly v tom, jak je vedena Lukášova rodina a jak je vedena naše. Třeba úklid. Já jsem třeba byla zvyklá, že taťka doma uklízel. Martin je zvyklej, že uklízí mamka. Taťka je chlap a dělá chlapský práce a mamka je doma, no ne doma, ale je ženská a tak dělá ženský práce. Takže úklid. Takže to bylo hodně vidět. Já jsem pak říkala Lukášovi, že ne ne ne. Že i chlap se musí zapojit do domácnosti a musí uklízet.“ Současný stav Lukáš hodnotí slovy: „oba vaříme, myjeme nádobí atd. Ale polovička se stará více o potraviny, a já zase o auto a opravy v domácnosti.“

Význam domova

Domov pro všechny respondenty představuje v jejich životě velice důležitou hodnotu. A to ať už se jedná o domov původní, který spojují zejména s rodinou, vzpomínkami na dětství, zázemím a pocitem bezpečí, tak o jejich domov současný, který si budují spolu se svými partnery. Ať už mají respondenti jakkoliv silnou vazbu na rodiče, rodiště, udržují se svými rodiči velmi dobré vztahy a zakládají si na pravidelném kontaktu, komunikaci.

Nela při vzpomínce na původní domov úplně pookřála. „Určitě to (původní domov – pozn. autorky) pro mě představuje hrozně moc. Zázemí, celý moje dětství, v podstatě i teď když jsem dospělá a jedu k rodičům, tak se stále cítím, jako by mi bylo stále patnáct.“ Dokonce připouští, že rodný domov je pro ni stále více domovem, než jejich pražský byt. „Cítím se dobře, když přijedu domů a moc ráda se tam vracím. Nejspíš je

to pro mě zatím asi největší domov. I když i náš pražský byt považuju za domov. U rodičů je to ale zatím tak nějak silnější.“ Z jejího vyprávění vyplývá, že ke změně tohoto cítění dojde nejspíš až ve chvíli, kdy dostuduje, najde si zaměstnání a přestane být finančně závislá na svých rodičích. A nejspíš si i s přítelem pořídí vlastní byt, ve kterém by mohli založit rodinu.

Domov pro partnery představuje útočiště, místo, kde si mohou odpočinout, načerpat nové síly. A možná se i schovat před světem, cizími lidmi. Doma jsou obklopeni lidmi, které mají rádi, kteří je podporují, sdílí s nimi všechno dobré i zlé, co je v životě potkává. Partneři se snaží si doma vytvářet příjemnou atmosféru, prostředí. Je pro ně důležité, aby se doma cítili oba dobře. Aby se domů těšili.

S tím souvisí nejrůznější rekonstrukce a úpravy bytů podle vlastních představ. A také fakt, že partneři rádi dělají pomyslení svým drahým polovičkám. Ve fázi úprav bytu se momentálně nachází například Karel s Lenkou. Karel: *„Chtěli bychom se zde hlavně cítit příjemně a zútulnit si naše bydlení. Hnízdečko lásky. A v té souvislosti řešíme několik nedostatků, jako je chybějící myčka, nefunkční odpadkový koš a taky bych měl představu trochu předělat obývací pokoj. Vymalovat a tak.“*

Martina zase poukázala na to, že muži milují, když přijdou domů a čeká je tam navařená večeře. *„Během toho, co spolu žijeme, jsem přišla na zajímavou věc. Určitě to taky znáš, potvrdila mi to i kamarádka. Chlapi opravdu milují, když přijdou domů a je navařeno. Dřív jsem si myslela, že je to už jen takový, no, řekněme starý, již nevyskytující se model. Ale ono ne. Když mám čas a navařím, je to na Martinovi vždycky vidět, jakou má z toho radost.“* A ona to pro svého přítele, stejně jako spousta dalších dívek a žen, ráda udělá. Je pro ni důležité potěšit partnera, udělat pro něj něco hezkého.

Zejména lidé vytvářejí domov. Je krásné vracet se domů a vědět, že tam na vás někdo blízký čeká. Svůj současný domov mají respondenti proto spojený zejména se svým partnerem. Člověkem, se kterým se po práci či po škole sejdou doma. S partnerem, kterému mohou sdělit, co se jim daný den stalo, co zažili. Podělit se s ním o zážitky.

Martina popisovala, jak jsou pro ni důležité společně strávené chvíle s partnerem. I přes to, že nemají příliš mnoho volného času, snaží se z těch chviliek vytěžit co nejvíce. *„Snažíme se si v ty večery užít i bez zbytečných technologií. Abychom si opravdu mohli popovídat. Říct si, co se daný den stalo a tak.“*

Hospodaření domácnosti

V hospodaření lze nalézt mezi páry nejvíce rozdílů. Setkala jsem se s párem, který má společný účet, na který přichází výplaty obou partnerů, a s penězi hospodaří společně. Martina: „*To (finance – pozn. autorky) jsme řešili, než jsme se rozhodli spolu bydlet. Řešili jsme, jak to bude finančně. Rozdělili jsme si, protože platově vydělává jeden víc, tak jsme se dohodli, že bude společný účet a budou rozdělené peníze prostě na nákupy a takový ty technický věci. A musím říct, že to funguje. Plánujeme výdaje společně.*“

Další pár, Karel s Lenkou, také hospodaří společně. Disponují však pouze společným spořicí účet. Společnému hospodaření napomáhá také to, že Lenka má kartu ke kreditnímu účtu partnera. O běžné výdaje se dělí. Větší výdaje financuje ze svého platu Karel. Investice plánují společně.

U Nely a Jirky je tomu ještě trochu jinak. Nelu stále plně finančně podporují rodiče, platí za ní polovinu nájmu, plus jí poskytují peníze na základní potřeby. Jirka již na svých rodičích finančně závislý není, ze svého platu hradí druhou polovinu nájmu. Partneři se spolu domlouvají na běžných nákupech. Ale nedá se zde hovořit o společných penězích.

Zcela oddělené finance mají Kristýna s Tomášem. V tomto případě se projevuje zejména čerstvost vztahu. Kristýna: „*Jedeme každý zvlášť. Zatím jsme se ještě nedostali k tomu, abychom měli společný účet. Jedeme ale všechno na půl.*“

3.2.2.1 Jaké aspekty zahrnuje konstrukce společného domova u těchto párů?

Konstrukce společného domova představuje pro partnery důležitý krok kupředu v jejich vztahu. Ať už bylo motivem k založení partnerské domácnosti stěhování do cizího města kvůli studiu nebo ve sestěhování viděli partneři šanci, jak se lépe poznat, vždycky se jednalo o velmi podstatný posun ve vztahu.

Partneři si nejprve museli ujasnit, co od společného domova očekávají, zvolit si kritéria, podle kterých hledali své nové bydlení. Důležitým faktorem byla především nízká cena. Dále záleželo na lokalitě, kterou určovala především vzdálenost od práce, od školy. Ačkoli respondenti mají dobré vztahy s rodiči a rádi se s nimi vídají, právě dostupnost do práce a školy byla hlavním kritériem pro volbu lokality. Respondenti uváděli, že

v dnešní době je pro ně vzdálenost od rodin relativní. Cestování pro ně nepředstavuje obtíže. Navíc poukazují na možnost komunikace přes mobilní telefony, které jim umožňují být v neustálém kontaktu, ať jsou vzdáleni jakkoliv daleko.

Společný domov představuje pro páry místo, kde mohou trávit čas společně, užívat si chvílky o samotě, v soukromí. Za vlastní domácností je třeba vidět i velké množství práce. O tyto domácí povinnosti se partneři z větší či menší části dělí. Nastavení rolí v domácnosti se pár od páru liší. U tří ze čtyř z nich však můžeme říct, že jejich práce o domácnost je sdílená. Pouze v jednom případě zastává většinu práce partnerka.

Partneři se snaží vytvářet společně místo, kde by se cítili příjemně. Jsou si vědomi toho, že příjemnou atmosféru vytváří i maličkosti, které pro sebe navzájem dělají. Například s láskou uvařená večeře potěší jistě každého.

Komunikace je dalším velmi důležitým aspektem, který utváří domov. Není nad to, když se člověk může svému partnerovi svěřit s tím, co ho trápí nebo naopak těší. Sdílet s ním vše, co život přináší. Být tady za každé situace pro sebe navzájem, nejen žít vedle sebe.

3.2.2.2 *Jaké okolnosti ovlivňují konstrukce společného domova u těchto párů?*

Na podobu domova mají vliv zejména finance, které mají partneři k dispozici. Podle svých finančních možností si páry vybírají bydlení a plánují nejrůznější úpravy. Realizují vlastní projekty, které jim pomáhají domov zútlulnit.

Nakládání s penězi je nedílnou součástí každé domácnosti. To, jak mají partneři nastavené hospodaření s financemi, mnoho vypovídá o jejich vztahu. Páry, které mají své finance ve větší či menší míře propojené, působí mnohem stabilněji, pevněji. Naopak z páru, který disponuje zcela oddělenými financemi, sálá určitá nedůvěra. V tomto případě nejspíš spojená s prozatím krátkodobou existencí daného vztahu. Společné hospodaření vyžaduje dobrou schopnost komunikace, koordinace a společného plánování.

Pro respondenty je velmi důležitá podpora rodiny, bez které by se mnohdy jejich osamostatnění neobešlo. V jednom případě jsem se setkala s párem, jehož sestěhování partnerčini rodiče nepodpořili – přestože vztahy s rodiči měla respondentka do této doby velmi dobré, na jejich vzájemné komunikaci to začíná být znát.

Ostatní páry mají podporu svých rodin a jsou za ni velice vděční. Jsou rádi, že mohou dobré vztahy rozvíjet. A že do jejich rodinné komunikace jsou zapojeni také jejich partneři.

3.2.3 Problémy

Ke společnému bydlení patří také řešení problémů, které se v soužití vyskytují. Karel s Lenkou se například v rozhovorech shodli, že začátek společného bydlení byl sice krásný, ale také v určitých ohledech náročný. Karel: *„Každý z nás měl jiné zvyky a potřeby, a nyní se snažíme, tedy alespoň já, sladit bez vytváření zbytečného pnutí kvůli maličkostem.“* Trpělivost a komunikace jsou jedním ze základních pilířů dobrého soužití a vlastně i každého partnerského vztahu vůbec. Jak uvedla Lenka: *„Trpělivost přináší růže. Neměnila bych.“* Jsou tedy ukázkou toho, že pokud se dobře rozvíjí interakce mezi partnery, vše je řešitelné.

Další páry zmiňovaly především problémy spojené s nedostatkem volného času. Nemají dostatek času na sebe ani na domácnost. S nedostatkem času na domácnost potom souvisí hlavně nepořádek, který jim doma panuje. Skloubení studia, práce a vedení domácnosti Martina popisuje takto: *„(zvládám to – pozn. autorky) těžce, ale jde to. Občas úplně vyčerpaná, ale jde to. Takový víkendy řeší všechno vzhledem k domácnosti. Úklid, vaření a podobný věci.“*

Kristýna s Tomášem se kromě studia věnují svému zaměstnání. Kristýna má práce dokonce dvě a uvádí, že *„Například se naše dohady točí kolem toho, že když se nám střídají směny, že já mám denní a on noční, v podstatě se nevidáme. Což vztahu taky nepřispívá.“*

Nela s Jirkou zvládají skloubit starost o svou malou domácnost s prací, studiem. Věčný problém však pro ně představuje rozdělení volného času mezi sebe a své rodiče, za kterými se snaží pravidelně jezdit. Řešení tohoto problému jim však nezatěžuje společné soužití. Nela: *„Snažíme (se) celkem pravidelně za rodiči jezdit. Většinou nám to vychází jednou za čtrnáct dní až tři týdny. I proto že jsme na ten kontakt s nima byli zvyklí. Navíc já jsem nejmladší dítě, takže i rodiče jsou rádi, když se doma ukážu a nejsou tam sami. Zatím se to fakt dá dohromady skloubit. Nedokážu si představit, že bychom se úplně trhli, byli jenom v Praze a za rodičema nejezdili. Takže pokud je čas a nemám*

zrovna zkouškový a jsou ty možnosti, že se to dá časově zvládnout, tak se za nima snažíme jezdit co nejvíc.“

Problém ve všech domácnostech představují peníze. V případě Karla a Lenky na sebe finanční zodpovědnost přebírá především partner. Cítí se zodpovědný nejen za sebe, ale také za svou přítelkyni. Karel: *„Cítím určitou finanční zodpovědnost za nás za oba. I když možná zbytečně.“*

Partneři také přiznávají, že v určitých situacích postrádají možnost trávit čas o samotě. Takže fakt, že jsou pořád spolu, s sebou může přinášet i jisté obtíže. Karel: *„Velkou výhodou (společného bydlení – pozn. autorky) je, že málokdy jsem sám. Tou největší nevýhodou je, že nikdy nejsem sám. Když je člověku smutno, je ten partner na blízku, ale když mám špatnou náladu, tak se nemám jak úplně schovat a zůstat se svým problémem sám. Ale zase přítelkyně je tolerantní a většinou mi z toho pomůže. Chvilku mě nechá vydýchat, a pak mě rozveselí. Už si nedokážu představit, že bych ji neměl.“* I Kristýna přiznává, že si s partnerem občas „lezou na nervy“. Je ráda, že mají možnost se v bytě schovat každý do svého koutku a trávit čas o samotě.

Nepřenášení problémů na partnera, tolerance i ve chvílích, kdy člověk nemá náladu, to byly další zmiňované problémy. Karel: *„Asi nejtěžší je nepřenášet svoje problémy z práce domů. Být tolerantní i v situacích, kdy na to nemám náladu. Respektovat, pro mě občas neracionální, přání své přítelkyně.“*

Problémy v soužití mohou způsobovat také nejrůznější zlozvyky či návyky, které si partneři přinášejí ze svých původních domovů. Například Kristýna mluvila o rozdílných návycích ve stravování, které jim minimálně ze začátku neusnadňovaly společné soužití. Také mluvila o výtkách, které k ní partner má. *„Máme rozlišný názor na stravování. Musela jsem si hodně zvykat na fakt, že přítel jí maso jen třikrát týdně, což naprosto odporovalo mým návykům. Jo a pořád mi nadává za to, že kouřím. Ačkoli kouří sám.“* V tomto případě se setkáváme s případem, kdy má partner jiné požadavky na svou partnerku a jiné na svou osobu.

3.2.3.1 Jaké problémy páry zejména řeší? Jaké okolnosti ovlivňují způsoby řešení těchto problémů?

Mezi nejčastěji řešené problémy patří především otázka financí. S ohledem na ekonomickou situaci si partneři vybírali svoje bydlení, které si dle možností dále

zařizují a upravují. Finanční zdroje ovlivňují, co si daný pár může dovolit, zda jim zůstávají peníze i na zábavu, společné aktivity či nejrůznější drobnosti, kterými partneři mají možnost potěšit své „polovičky“.

Zajištění peněz na provoz domácnosti je spojeno se spoustou hodin strávených v zaměstnání. Právě nedostatek volného času představuje často zmiňovaný problém u všech párů. Tento nedostatek je způsoben dlouhou pracovní dobou, vysokou náročností studia či složitým sladěním studia s prací. Vidíme tedy, že řešení jednoho problému vytváří problém další. Partneři musí hledat jistou rovnováhu mezi časem, který chtějí obětovat práci a časem, který chtějí strávit s rodinou. A právě dosažení „work-life balance“, rovnováhy mezi pracovním a osobním životem, představuje, jak dokázal výzkum společnosti Studenta Media, hlavní kariérní cíl dnešních studentů.

Zejména k začátkům soužití patří vyjasňování si povinností, rolí, pravidel, podle kterých by měla společná domácnost fungovat. Dobrá komunikace a včasné řešení neshod napomáhá hladkému fungování domácnosti.

3.2.4 Partnerský domov versus život studentů s rodiči

Ačkoli jsou respondenti žijící s rodiči se svou životní situací spokojeni a s rodiči mají velice dobré vztahy, o osamostatnění často uvažují. Život pod jednou střechou s rodiči přináší své výhody i nevýhody.

Z výhod lze jmenovat například komfort v podobě zajištění střechy nad hlavou, základních životních potřeb, zázemí. Adéla: *„Tak asi nejlepší na tom je, že nemusím shánět jídlo, nemusím vařit. Mám doma uvařino... můžu používat pračku. Nestojí to tolik, jako kdybych byla na kolejích nebo na privátě. Je to pro nás jako rodinu finančně výhodnější. Mám prostě zabezpečení, komfort... i vlastní postel... A zatím mi to opravdu vyhovuje.“* Tereza uvedla, že *„na jednu stranu bych řekla pohodlnost. Ale na druhou stranu já doma hodně pomáhám. Takže nemám takovej ten pocit, že přijedu domů a nemusím se o nic starat.“* V osamostatnění jí především brání fakt, že nemá práci, není výdělečně činná. Také má pocit, že by jí v osamostatnění pomohlo, kdyby měla přítele, měla si s kým zařídit vlastní domácnost. Tereza: *„(V osamostatnění mi brání – pozn. autorky) nedostatek financí. Že si ještě nevydělávám, že mě živěj rodiče. Možná i to, že jsem sama. Že kdybych měla přítele, tak si myslím, že by k tomu osamostatnění došlo spíš. Nebo taky by to samozřejmě záleželo na něm.“*

Přítomnost partnera by na osamostatnění měla vliv nejspíš i v případě Adély. Stejně jako u Terezy není u ní osamostatnění možné zejména z finančních důvodů. Rodinnému rozpočtu více vyhovuje fakt, že Adéla bydlí doma se svými rodiči, sestrou. A to i přes to, že do školy denně dojíždí vlakem.

Rodiči, respektive v tomto případě maminkou, poskytovaný komfort popisuje v rozhovoru Radek: *„No rozhodně to není taková zodpovědnost. Že bych se o sebe musel ve všech směrech starat. A nemusím to platit. (Smích) Je fakt, že vlastní bydlení bych si teď opravdu dovolit nemohl. A ono je přece fajn dojít domů a nemuset se starat o to, jestli jsem stihnul včera nakoupit, protože lednice u nás doma je vždycky plná. Když se tak slyším, jo, vypadá to, že jsem zatím pohodlnější. Ale ono je to prostě fajn. Plná lednice, vypraný, vyžehlený prádlo...“*

Nedostatek peněz a do jisté míry i určitá pohodlnost studentů v dnešní době prodlužuje jejich soužití s rodiči. Často se dnes setkáváme s dětmi, které doma nemají své povinnosti a neumí si ani představit, co to znamená starat se o sebe a o domácnost. Právě tyto děti, poté co vyrostou, budou tvořit rizikovou skupinu mladých, kteří budou dlouho závislí na svých rodičích.

Soužití s rodiči sebou nese i jisté nevýhody. Tři ze čtyř respondentů mají pocit nedostatku soukromí. Petr: *„Není tam žádný soukromí. Obzvlášť, když bydlíš v bytě.“* V posledním případě má pro sebe studentka k dispozici celé jedno patro rodinného domu, tedy nedostatkem soukromí netrpí. Adéla: *„To taky ne, protože já mám pro sebe vlastně jedno patro v baráku, kde mám i vlastní koupelnu, toaletu... takže mám místa pro sebe dost.“*

Další nevýhodou je nemožnost zcela si organizovat svůj čas. Zejména dívky hodně pomáhají v domácnosti. Fakt, že nemohou rozhodovat o tom, co kdy budou dělat, považují za jednu z největších nevýhod. Tereza: *„Já doma ráda pomůžu. A nechci to nechávat jen na té mamce, že jo. Ale zas někdy bych ráda přijela a dělala si věci po svém. A že třeba mamka v tuhle chvíli chce dělat tohle a já chci dělat něco jinýho, ale tím, že jí to nechci nechat dělat samotnou, tak jí jdu pomoci. Jo... takže mám určitý věci, který bych chtěla dělat já, ale musím se přizpůsobit tomu, co chce dělat mamka.“* Dále také zmiňují, že by se ve svém věku už rády staraly o vlastní domácnost. Nemají pocit, že by to nezvládly. V odchodu z domova rodičů jim ale brání již několikrát zmiňovaný nedostatek finančních prostředků.

Všichni respondenti uvedli, že mají s rodiči výborné vztahy. A to i Petr a Radek, kteří mají rodiče rozvedené. Ti se v rozhovorech svědčili, že ačkoliv žijí pouze s jedním z rodičů, v obou případech s matkou, vztah s otcem tím neutrpěl, jsou stále v kontaktu, navštěvují se.

Tereza uvedla, že vztah jejích rodičů je jí velkým vzorem. Ráda by si našla partnera, se kterým by se mohla osamostatnit, vybudovat vlastní domov, založit rodinu. Nyní je ale v soužití s rodiči spokojená. Cítí v nich velkou oporu. Jsou ji nejen dobrými rodiči, ale také kamarády, se kterými ráda tráví volný čas. S mamkou chodí společně dokonce cvičit. Přiznává však, že se cítí být rodiči a zejména mamkou příliš připoutána k domovu. *„Mně se určitě líbí, jaký máme doma vztahy. Ale možná, že bych nechtěla být na ty děti tak fixovaná. Jako že určitě je chci mít ráda, ale teď má takový pocit, že moji rodiče, nebo hlavně mamka, jsou na mě hodně fixovaný, a že je pak těžší se jakoby osamostatňovat, když vidíte, že si vás furt přitahují zpátky.“*

Domov mají studenti spojený především s blízkými lidmi, zázemím. Adéla: *„Já to mám spojený s těma lidma. Hlavně ty lidi, to okolí, rodinná atmosféra toho života... právě s tím ... no právě ty lidi dělaj ten domov. Komu věříš, koho máš rád.“* Tereza: *„Jako určitě to jsou ty vztahy doma. To určitě. Jako u nás doma jsme prostě všichni rádi spolu. Když někdo přijde domů, tak jsme všichni rádi, že je doma. A není to takový to, ježíš už je doma.“* Domov pro ně představuje místo, kde se cítí dobře, v bezpečí. Kde mohou být sami sebou, nejsou nikým posuzováni, kritizováni.

Petr a Radek zdůrazňovali význam osobních věcí. Právě doma mají vše, co k životu potřebují. Petr: *„No tak přijdu tam a odpočnu si. Nemusím řešit, že zase půjdu někam jinam. Že s sebou nemám nějaký věci. Že sem si třeba doma zapomněl něco, co potřebuju. Tak to se nestane, protože doma jsem.“*

Důležitá je také domácí, rodinná atmosféra. Tu vytváří právě přítomnost blízkých lidí, rodiny. Tato pohodová atmosféra přispívá k tomu, že se doma cítí dobře, mohou tam relaxovat, cítit se v bezpečí. Radek: *„No asi hlavně kvůli těm lidem. A i tomu prostředí, který jsme si vlastně sami vybudovali. Prostě, že to je podle našich představ. Máme tam věci, který máme rádi, který nám sedí.“*

3.2.4.1 *Čím se liší životní strategie, konstrukce domova a problémy řešené páry na rozdíl od vysokoškoláků bez společného soužití s partnerem.*

Společné soužití s rodiči poskytuje studentům určitý komfort, pohodlí. I přes to, že často mají v rodinných domácnostech své povinnosti, nemusí zajišťovat kompletní chod domácnosti. Na druhou stranu nemají možnost rozhodovat si v plném rozsahu o svém časovém rozvrhu. Často musí přizpůsobovat svůj rozvrh rodičům, vykonávat dané činnosti v dobu, kdy si to rodiče přejí.

Naproti tomu respondenti žijící s partnerem si pochvalují fakt, že mají možnost rozvrhnout si aktivity a povinnosti dle sebe. Nikdo jim do toho nemluví. Mají také svobodu od názorů rodičů. Jsou pány své domácnosti, o které si spolu s partnerem rozhodují.

Partneři si dále pochvalují získané soukromí. Nikdo na ně nedohlíží, nikdo nemá nad nimi kontrolu. Právě soukromí pro osamostatňující se mladé lidi je velmi důležitou získanou hodnotou.

Domov je velmi důležitý, jak pro partnery, kteří si svůj společný domov budují, tak pro studenty, kteří si prozatím užívají domova u rodičů. Společným jmenovatelem je především zázemí, bezpečí. Domov představuje místo, kde si lidé mohou v dnešní hektické době odpočinout, načerpat síly do dalších dní.

Laštovková se ve svém výzkumu setkala s lidmi, kteří si svůj domov spojují zejména s jejich bydlištěm, rodinou a rodištěm. V rozhovorech s respondenty jsem se sama setkala se všemi výše zmiňovanými pojítky.

3.2.5 Kohabitace versus manželství

V dnešní době se stále více setkáváme s páry, které se spolu rozhodnou žít bez uzavření manželství. Tento typ soužití, tzv. kohabitace, je velmi oblíbený zejména u mladých lidí. Já jsem se od svých respondentů, párů i studentů žijících u rodičů, pokusila zjistit, jak se k tomuto soužití staví. Zajímalo mě nejen jejich postoj k nesezdanému soužití, ale také jejich názor na manželství, zda pro ně má svou hodnotu, nebo ho naopak považují za něco nemoderního, nepodstatného. Důležité pro mě bylo také zjistit, zda vidí nějaký rozdíl mezi kohabitací a manželstvím. Jedna z otázek pak byla, zda plánují do budoucna uzavřít manželství.

Všichni respondenti se shodují na tom, že vstup do manželství je svobodnou vůlí každého páru. Též se shodují na tom, že je třeba, aby na to oba partneři pohlíželi stejně. A potom je jedno, jestli jsou „pouhými“ partnery, nebo manžely. Karel to dokládá slovy: *„Když se někdo rozhodne, že spolu budou žít bez úředního razítka, tak je to jen jejich věc. Otázka je, jestli na to nahlíží oba dva stejně.“* Stejně tak jeho přítelkyně Lenka nesoudí lidi podle toho, zda jsou nebo nejsou manželé. Dodává však, že pro ni manželství význam má. *„Určitě nemám nic proti tomu, když se lidé rozhodnou spolu žít bez papíru. Je to jen jejich věc. Navíc si myslím, že ve vztahu jsou důležitější věci, než nějaký papír na vztah. I když se musím přiznat, že pro mě ten papír svůj význam má.“*

Respondenti nespátřují mezi manželstvím a kohabitací mnoho rozdílů. Pouze Martina hovořila o větší rovnoprávnosti v případě nesezdaného soužití. Martina: *„... většinou jsou tam víc vyvážený a víc jakoby rovnocenný. Myslím si, že tam chybí právě ten pohled, hele ty si ženská, ale že ženská v týhle situaci musí být i trochu chlap. Že v tu chvíli zařizuje elektrikáře, zařizuje prostě něco, čemu nerozumím. A já vím, že na to mám prostě toho chlapa. Ale oni tím, že jsou napůl ženská napůl chlap a mají i třeba rozdělený účty, protože jim to prostě přijde normální. Přijde jim svatba jako něco, co je zastaralý, je to jen kus papíru a je to zbytečný, tak se chovají úplně jinak.“* Na rovnější rozdělení prací v domácnosti poukazují ve své stati také Chaloupková a Šalamounová. Jana Chaloupková ve své stati z roku 2006 *Dohromady, nebo každý zvlášť? Hospodaření s příjmy manželských a nesezdaných párů* poukazovala na výzkum, který zjistil, že kohabituující partneři si oproti manželům mnohem častěji nechávají alespoň část peněz mimo společné finance, rozpočet. Stále však klesá procento nesezdaných párů, jež mají finance zcela oddělené.

Tereza v rozhovoru uvedla, že ona sama vnímá manželství jako pevnější svazek. I tak však lidi žijící v kohabitaci neodsuzuje. Pokud by však mohla sama volit, zvolila by si manželské soužití. *„Spíš jsem prostě pro to manželství. Přijde mi, že ten vztah se tím tak jako upevní, když se ty dva vezmou, než když spolu jen žijou. Možná že... No nevím jak kdo, ale já bych to manželství brala vážnějc, než jenom, kdybychom spolu bydleli. A bylo by to tak, že každej se může jen tak sbalit a odejít. Když se to tak vezme zjednodušeně.“*

Nela v rozhovoru uvedla, že pro ni je důležité manželství hlavně v případě plánování dětí. *„Je pravda, že pro mě to manželství je důležitý z hlediska toho, když budu mít děti.“*

Takže to není pro mě důležitý teď, když děti nemám, ale každopádně jsem si jistá, že až jednou budeme plánovat děti, tak bych se chtěla vdát. Ale do té doby to nějak neřeším. “
Také si myslí, že lidé, kteří spolu mají děti, by měli být manželé. Vytvořit společně jednu rodinu. Nela: *„Je pravda, že to se mi moc nelíbí, když mají partneři spolu děti a nejsou sezdaní. Nebo ono je to sice každého věc, ale můj názor takový je, že když lidi plánují rodinu, tak je fajn, když jsou jedna rodina, mají jedno příjmení a nemusí pak řešit nějaký právní věci, když má potom matka jiný příjmení než dítě. Řeší potom, čím příjmení dítě ponese a podobně.*“ V tomto případě se hodně projevuje strach z rozpadu partnerství. Dříve nebylo tak běžné, aby se rodiče rozcházeli, hádali o děti. V dnešní době, kdy se rozvádí polovina manželství a rozpadá nemenší část kohabitací, se tento „fenomén“ promítá i do úvah o zakládání rodin. Zejména ženy chtějí být jistěny alespoň existencí manželského svazku. Kristýna: *„Myslím si, že v dnešní době by si žena neměla pořizovat dítě jen tak. Protože v případě krachu vztahu z toho nikdy nevyjde dobře.*“

Všichni respondenti se dále shodují v tom, že před uzavřením manželství je dobré, aby si partneři vyzkoušeli společné bydlení. Zjistili, zda zvládnou společně existovat „pod jednou střechou“. Mnohdy takové „manželství na zkoušku“ nevyjde, ale v tom lepším případě v něm ještě nejsou přítomny děti a pouhý rozchod ušetří čas strávený u soudu i finanční výdaje s rozvodem spojené.

Uzavření manželství má vyšší hodnotu zejména pro ženskou část respondentů. Lenka: *„Pro mě je i v dnešní době svatba důležitá. Je pro mě vyjádřením toho, že to spolu lidé myslí opravdu vážně. Že spolu chtějí žít, založit rodinu. V tomto směru vyznávám takové ty tradiční hodnoty, mezi které manželství patří.*“ Martina: *Dva by se měli vzít, ne aby uzavřeli to, že chtějí být spolu, ale že je to určitej posun v tom, že sis někoho vybral a s ním chceš dál žít. Věříš mu, a je to pro tebe taková opora. Pro mě je svatba něco jako takový postup dál v tom vztahu, kterým musím projít a vím, že mě to pak postaví do určitý role, ve který chci být. A myslím si, že je to opravdu o tom, že ti dva si sebe vybrali, důvěřují si a vědí, že spolu chtějí být na furt. Je to prostě takový hezký rituál.*“ Karel navíc poukazuje na praktičnost manželství, která je s ním spojená. *„Ve vztahu k úřadům a ke státu je to velice praktické. A samotný institut manželství sice nepovažuji za nmoderní nebo neopodstatněný, svou podstatu má, ale nepřikládám mu až takový význam.*“

Pouze jeden respondent během povídání o manželství zmínil fakt, že pochází z ateistické rodiny a nebyl vychován k tomu, aby přičítal manželství nějakou zvláštní hodnotu. Tomáš: *„Nemohu vyloučit (uzavření manželství – pozn. Autorky). Ale není to pro mě důležité. Myslím si, že hodnotu už to v dnešní době má pouze pro starší generace, pro které to je důkazem toho, že to spolu lidé myslí vážně. Já k tomu sňatek nepotřebuju.“*

Ostatní respondenti s uzavřením sňatku ve své budoucnosti počítají. Buď mají svatbu spojenou zejména se zakládáním rodiny, nebo s důkazem toho, že spolu chtějí strávit život. Mezi respondenty je dokonce již zasnoubený pár. Lukáš: *„Už jsme zasnoubeni, takže ano. Plánujem uzavřít manželství. Myslím si, že je to fajn, když spolu dva chtějí opravdu žít a založit spolu i rodinu. Ale jak jsem říkal, to jestli lidi spolu žijou, jak se říká na psí knížku, nebo jsou svoji, je jenom jejich věc. Co se týká mě, nás s přítelkyní, usoudil jsem, že už jsme spolu dost dlouho na to, abychom věděli, že je nám spolu dobře, vyzkoušeli jsme si spolu společný bydlení, klape nám to... Přemýšlíme i o dětech. Teda potom co přítelkyně dokončí školu. Tak mi přišlo fajn ten vztah jakoby posunout dál a tak nějak stvrdit to, že spolu chceme být, že se máme rádi. Takže asi tak. Ale nikomu to určitě nevnucuju. Nám to přijde fajn.“*

3.2.5.1 Jaký je jejich postoj k instituci manželství?

Respondenti z řad párů i studenti žijící u rodičů mají vztah k manželství zejména kladný. Uzavřít manželství by chtěli až na jednoho respondenta všichni. Pro posledního respondenta není uzavření manželství důležité, avšak do budoucna jej nemůže zcela vyloučit.

Ačkoliv respondenti jsou spíše zastánci sezdaného soužití, a to zejména v přítomnosti dětí, nesezdané páry nijak neodsuzují. Shodují se na tom, že každý je strůjcem svého „osudu“ a je jen na něm, jak svůj život prožije. Důležité však pro ně je, aby tím nijak netrpěli děti.

Při dotazu, zda respondenti spatřují rozdíly mezi kohabitací a manželstvím, odpověděla jedna respondentka z řad párů, že vidí nesezdané partnery jako více rovnoprávné, mající vyváženější pozice ve vztahu. Také poukazovala na častý výskyt oddělených financí. Další respondentky potom uvedly, že pro ně manželství představuje pevnější svazek.

ZÁVĚR

Bakalářská práce s názvem Společný domov v perspektivě mladých partnerských párů si klade za cíl zjistit, jakými životními strategiemi se řídí a jakými konstrukcemi společně vytvářeného domova disponují mladé páry. Pro možnost komparace zjištěných dat byl zvolen druhý výzkumný soubor – studenti vysokých škol žijící u rodičů.

Pro dosažení cíle bylo vytvořeno šest dílčích výzkumných otázek. Při analýze zjištěných dat byly nalezeny i další zajímavé informace, které napomohly k zodpovězení výzkumných otázek.

První se týkala životních cílů partnerů. Hlavní prioritou pro studenty je v současné době zdárné ukončení studia. Poté by si chtěli najít práci, která by je naplňovala a poskytla jim finanční jistotu. Respondenti si přejí najít určitou rovnováhu mezi pracovním a osobním životem. Nechtějí se připravit o čas strávený se svou rodinou. Do budoucna by si partneři rádi pořídili vlastní bydlení, vybudovali domov, ve kterém by mohli založit rodinu.

Následující dvě výzkumné otázky se zabývaly konstrukcemi domova a okolnostmi, které na ně mají vliv. Domov je pro respondenty velice důležitý. Poskytuje jim útočiště, je pro ně místem, kde mohou být sami sebou, kde mají vše, co potřebují. Svůj domov mají spojený především s lidmi, na kterých jim záleží. Současný partnerský domov je pro respondenty tzv. „startovacím“. Partneři se ve své domácnosti učí společně žít, sladují své zvyky, nároky a potřeby. Už se nejedná pouze o vztah na zkoušku. Nyní se spolu starají o společnou domácnost, vyjasňují si své pozice a role. Partneři se učí společně plánovat a své plány podřizovat ekonomické situaci. U respondentů je patrná odpovědnost a finanční gramotnost. Klíčový moment v jejich vztahu představuje domluva o financích. Tři ze čtyř párů řeší finance společně, na výdajích se domlouvají a společně je plánují. Pouze jeden pár disponuje zcela oddělenými financemi a společně hradí pouze nájem a energie.

Pro partnery je velice důležitá jejich rodina a podpora od ní. Bez podpory rodiny by osamostatnění respondentů nebylo možné nebo velmi komplikované. V jednom případě byli na začátku společného soužití partneři finančně zcela závislí na svých rodičích.

Čtvrtá výzkumná otázka se věnovala problémům, které doprovázejí společné bydlení partnerů. Založení „startovacího domova“ je pro vztah velkou zkouškou. Na začátku soužití se vyskytují problémy doprovázející sžívání partnerů, vyladování jejich potřeb a určování rolí v domácnosti. V této fázi je důležitá především dobrá komunikace a chuť problémy řešit. Ani mým respondentům se nevyhýbá problém dnešní doby – nedostatek volného času. Partneři se snaží ve svých naplněných programech nalézt čas pro sebe, pro svou rodinu, blízké.

Pátá výzkumná otázka poskytovala náhled na soužití studentů vysokých škol s jejich rodiči. Respondenti si v rozhovorech pochvalovali především komfort, který jim bydlení s rodiči přináší. Nevýhodou pro ně představuje nedostatek soukromí a fakt, že nemohou zcela rozhodovat o svém čase, rozvržení aktivit. Především dívky pociťují touhu po osamostatnění a založení vlastní domácnosti. Touží zejména po nalezení partnera, se kterým by mohly vybudovat domov, o který by se společně starali. V osamostatnění jim brání především nedostatek financí. Během studia jim schází čas na hledání a případné vykonávání stálého zaměstnání.

Poslední výzkumná otázka byla věnována manželství a kohabitaci. Pro respondenty je manželství důležité především v případě společné péče o děti. Manželství pro ně představuje důkaz, že spolu partneři chtějí být do konce života, sdílet společně všechno dobré i zlé. Muži ho považují za výhodné především ve vztahu k úřadům, ke státu. Pouze pro jednoho respondenta nepředstavuje manželství žádnou významnou hodnotu, dle jeho názoru je manželství zastaralou institucí, která má význam pouze pro starší generace.

V průběhu rozhovorů jsem narážela na problémy spojené s mou nezkušeností s jejich vedením. Neuměla jsem respondenty zcela uvolnit a rozpovídat. Problém mi dělaly pohotovité reakce na odpovědi respondentů a kladení dodatečných otázek. Nicméně se domnívám, že i přes veškeré průvodní obtíže výzkum přinesl odpovědi na všechny výzkumné otázky.

Ve své bakalářské práci jsem provedla sondáž do života dnešních mladých lidí. Ve společném soužití se partneři často potýkají s nedostatkem financí, proto se domnívám, že by bylo velice podnětné rozšířit mou práci o analýzu současného stavu státní sociální podpory mladých partnerů s výrazným akcentem na řešení bytových potřeb.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- ČESKÁ TELEVIZE, 2014. „Mladí od rodičů nespěchají. Pohodlnost, nebo odraz krize?“ [online] [cit. 28. 3. 2015]. Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/266318-mladi-od-rodicu-nespechaji-pohodlnost-nebo-odraz-krize/?mobileRedirect=off>>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2011. „Sňatků i narozených dětí ubývá“. [online] [cit. 12. 3. 2015]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/cri/pohyb-obyvatelstva-rok-2010-q0or3nlzro>>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. „Sňatečnost“. [online] [cit. 12. 3. 2015]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/snatecnost>>.
- DUFFKOVÁ, JANA. 2008. „Domov z pohledu sociologie“. *Stavba* 15 (3): 16-19.
- GIDDENS, ANTHONY. 1999. *Sociologie*. Praha: Argo. ISBN 80-7203-124-4.
- HENDL, JAN. 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál. ISBN 80-7376-040-2.
- HUČÍN, JAKUB. 2003. „Domov jako zrcadlo vlastního já“. *Psychologie dnes* 9 (4): 9 – 11.
- HUČÍN, JAKUB. „Proč se doma cítíme doma“. [online] [cit. 3. 4. 2015]. Dostupné z: <<http://jakub.hucin.cz/home.html>>.
- CHALOUPKOVÁ JANA. 2010. „Rodinné a pracovní starty: rozmanitost modelů vstupu do dospělosti v evropských zemích“ In CHALOUPKOVÁ, JANA (ed.), DANA HAMPLOVÁ, EVA MITCHELL, MILUŠE VÍTEČKOVÁ. 2010. *Proměny rodinných a profesních startů*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky. ISBN 978-80-7330-185-9
- CHALOUPKOVÁ, JANA, PETRA ŠALAMOUNOVÁ. 2004. *Postoje k manželství, rodičovství a k rolím v rodině v České republice a v Evropě*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky. Sociologické studie/Sociological Studies, 04:07.
- CHALOUPKOVÁ, JANA. 2006. „Dohromady, nebo každý zvlášť? Hospodaření s příjmy manželských a nesezdaných párů“. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review* 42 (5): 971-986.

KATRŇÁK, TOMÁŠ. 2010. *Na prahu dospělosti: Partnerství, sex a životní představy mladých v současné české společnosti*. Praha: Dokořán. ISBN 978-80-7353-352-3.

KOHOUTOVÁ, IVA, ONDŘEJ NÝVLT. 2014. „Rodina a statistika“. [online] [cit. 27. 3. 2015]. Dostupné z: <<http://www.slideshare.net/statistickyurad/rodina-a-statistika-2014>>.

KOŘÍNKOVÁ, MONIKA. 2014. „Hrad nebo přístav?“. [online] [cit. 25. 3. 2015]. Dostupné z: <<http://bydlenivkostce.cz/hrad-nebo-pristav/>>.

KRATOCHVÍL, STANISLAV. 2005. *Manželská terapie*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-048-8.

LAŠTOVKOVÁ, JITKA. „Doma v pohraničí“. [online] [cit. 25. 3. 2015]. Dostupné z: <<http://www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=225&lst=115>>.

MACEK, PETR. 2003. *Adolescence*. 2., upr. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-717-8747-7.

MACKOVÁ, ALENA. 2011. „Prodlužující se soužití s rodiči jako odkládání dospělosti?“. [online] [cit. 20. 3. 2015].

Dostupné z: <<http://socstudia.fss.muni.cz/sites/default/files/120307182934.pdf>>.

MACKOVÁ, JANA. 2014. „Téměř třetina vysokoškoláků si během studia vydělává. Uspořit si v průběhu roku nějakou částku dokáže více než polovina studujících“. [online] [cit. 6. 4. 2015]. Dostupné z: <<http://www.studentamedia.cz/pro-media/temer-tretina-vysokoskolaku-si-behem-studia-vydelava-usporit-si-v-prubehu-roku-nejakou-castku-dokaze-vice-nez-polovina-studujicich/>>.

MOŽNÝ, IVO. 1999. *Sociologie rodiny*. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-86429-05-9.

PAVLÍNOVÁ, HANA. 2013. „Priorita dnešních vysokoškoláků? I v dnešní době to je rodina. Na názory rodičů však příliš nedají“. [online] [cit. 6. 4. 2015]. Dostupné z: <<http://www.studentamedia.cz/pro-media/priorita-vysokoskolaku-i-v-dnesni-dobe-to-je-rodina-na-nazory-rodicu-vsak-prilis-nedaji/>>.

PELCOVÁ, NADĚŽDA. 2008. „Fenomén domova“. [online] [cit. 20. 3. 2015]. Dostupné z: <<http://paideia.pedf.cuni.cz/download/pelcovarodina.pdf>>.

RAKOVÁ, MICHAELA. 2014. „Čeští studenti si na sebe vydělávají sami“. [online] [cit. 6. 4. 2015]. Dostupné z: <<http://www.studentamedia.cz/pro-media/cesti-studenti-si-na-sebe-vydelavaji-sami/>>.

STRAUSS, ANSELM, JULIET CORBINOVÁ. 1999. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert. ISBN 80-85834-60-X.

SZALÓ, CSABA, 2006. „Domov a jiná místa /ne-místa formování kulturních identit“. [online] [cit. 28. 3. 2015]. Dostupné z: <<http://www.socstudia.fss.muni.cz/dokumenty/080227135221.pdf>>.

TKAČENKO, JEKATĚŘINA. 2015a. „Čeští studenti jdou v hodnotách směrem na západ“. [online] [cit. 6. 4. 2015]. Dostupné z <<http://www.studentamedia.cz/pro-media/cesti-studenti-jdou-v-hodnotach-smerem-na-zapad/>>.

TKAČENKO, JEKATĚŘINA. 2015b. „Studenti bojují o místo na trhu práce: žádají své pedagogy o doporučení“. [online] [cit. 6. 4. 2015]. Dostupné z: <<http://www.studentamedia.cz/pro-media/studenti-bojuji-o-misto-na-trhu-prace-zadaji-sve-pedagogy-o-doporuceni/>>.

SEZNAM PŘÍLOH

1. Otevřené kódování	1
2. Scénář rozhovoru	7

1. OTEVŘENÉ KÓDOVÁNÍ

Otevřené kódování – přehled kódů	
Kategorie	Podkategorie
Cíle	
Domov	Motiv k založení vlastní domácnosti
	Kritéria volby
	Starost o domácnost
	Hospodaření domácnosti
	Původní domov, rodina
Problémy	
Manželství	

Karel 29 let, Pardubice, produktový inženýr

Jak jste se spolu seznámili?

Požádala mě o cigaretu. Na diskotéce.

Jak dlouho jste spolu chodili, než jste začali plánovat společné bydlení?

Rok? Dva? Přišlo to tak nějak postupně.

Jak dlouho spolu žijete? Jak bys charakterizoval/a současný stav společného soužití?

Přibližně dva roky. Naše soužití je ve znamení zvykání si. Snažím se poslouchat svou přítelkyni a vydělávat dostatek peněz. (Smích)

Jak bys charakterizoval zvykání si ve společné domácnosti?

Každý z nás měl jiné zvyky a potřeby, a nyní se snažíme, tedy alespoň já, sladit bez vytváření zbytečného pnutí kvůli maličkostem.

Můžeš uvést nějaký příklad těch „maličností“?

Využití koupelny, kdo by mohl uklidit, proč se mi přítelkyně opět plete v kuchyni. Je blbý jít s kamarádama na pivo? Opět. (Smích)

Tím naznačujes, že domácí práce zastáváš ty?

To určitě ne, mám jen své oblíbené. Stejně jako přítelkyně. V tomhle se poměrně dobře doplňujeme. Já nežehlím, ale vysávám. Já pečou chleba, přítelkyně sladký. Takže se o starost o domácnost dělíme. Ale samozřejmě na drobné opravy si nenechám sáhnout.

Je tento model dělby práce ve vaší domácnosti inspirovaný tím, jak to chodilo u vás v rodině?

Ani moc ne, tatka sice pomáhal, ale většina práce byla na mamce. A tím, že jsme pomáhali i my jako děti, tak mi to přišlo jako spravedlivý mít to takhle více rozdělený.

Jaké máte plány do budoucna, co se týče společného soužití?

Moje představa je bydlet ve vlastním, domě či bytě, ale myslím si, že v tomhle jsme s přítelkyní za jedno. A tak hlavně aby nám to klapalo, že jo. Určitě bych se už nechtěl vrátit k bydlení s rodiči. To máme snad za sebou.

To znamená, že jste si prošli i společným bydlením s rodiči?

No, bydlení?! Bylo to spíš takové dlouhodobější přespávání. (Smích) Přece jen pod bydlením či domovem mám představu trochu jinou. Třeba že aspoň rychlovarná konvice mi bude říkat „Pane“.

Co je pro vaše soužití momentálně důležité? Jaké problémy řešíte?

Chtěli bychom se zde hlavně cítit příjemně a zútulnit si naše bydlení. Hnízdečko lásky. A v té souvislosti řešíme několik nedostatků, jako je chybějící myčka, nefunkční odpadkový koš a taky bych měl představu trochu předělat obývací pokoj. Vymalovat a tak. Takže vesměs příjemný problémy. Teda až na to, že to bude něco stát. Ale plánování nás baví.

Čím je pro vás společné bydlení obohacující?

Pravidelně se myju. (Smích) Tak nechci jí smrdět, ne?! (Smích) A teď vážně. Člověk se musí snažit brát ohled na toho druhého a být trpělivý, na druhou stranu sem si vědom toho, že trpělivost musí pěstovat i moje přítelkyně. Všechno to plánování společných aktivit, nákupů, co je potřeba, co počká... je trochu jiné, než když člověk bydlí sám. Zatím mě to baví.

Co je ve vašem soužití pro tebe náročné?

Asi nejtěžší je nepřenášet svoje problémy z práce domů. Být tolerantní i v situacích, kdy na to nemám náladu. Respektovat, pro mě občas neracionální, přání své přítelkyně. A cítím určitou finanční zodpovědnost za nás za oba. I když možná zbytečně.

Co vnímáš jako výhodu/nevýhodu společného soužití oproti těm, kteří nevolí život v soužití s partnerem?

Velkou výhodou je, že málokdy jsem sám. Tou největší nevýhodou je, že nikdy nejsem sám. Když je člověku smutno, je ten partner na blízku, ale když mám špatnou náladu, tak se nemám jak úplně schovat a zůstat se svým problémem sám. Ale zase přítelkyně je tolerantní a většinou mi z toho pomůže. Chvilku mě nechá vydýchat, a pak mě rozveselí. Už si nedokážu představit, že bych ji neměl. Být sám mělo své výhody, ale s odstupem času i pravidelné navštěvování restauračních zařízení považuju za zabíjení nadměry volného času. Ale kamarádi byli rádi, no.

Dalo by se tedy říct, že si přišel o určitou míru soukromí? A taky volnosti?

Tak určitě. (Smích) Ale tahle ztráta je vesměs příjemná. Většinou je mi přítelkyně i můj kamarádem, což mi to vynahrazuje. A s tou volností to nevidím tak zle. Přítelkyně je fakt tolerantní. Teda aspoň co se kamarádů týče. U kamarádek to radši neriskuju. (Smích)

Snažíte se trávit volný čas společně? Věnujete se nějakým společným aktivitám?

Tak snažíme se. Doufám. Asi by to mohlo být víc. Ale jsme tak trochu společně líný. Takže jsou to spíš takové ty zábavné sporty. Například bowling. A občas donutím přítelkyni ke kulečnicku. Snažím se ji přimět zahodit stud a sebrat trochu odvahy. Vždyť na tom nic není. A společná návštěva restauračních zařízení je taky příjemným trávením společných chvil.

Jaké jste řešili parametry bydlení pro společné soužití? Jste spokojeni, plánujete změnu?

Tak chtěli jsme být spolu, sami, rychle a v dostupnosti školy a práce. Takže jsme volili z toho, co bylo nejdostupnější. Finančně i časově. Bez složitého stěhování. Takže i vzdálenost hrála svoji roli. Spokojeni jsme, vzhledem k těm prvotním požadavkům, ale plánujeme stěhování ve střednědobém horizontu, do dvou tří let. Ideálně něco svého.

Jak daleko to máš do práce?

Je to asi 4,5 kilometru. 20 minut pěšky, 10 minut autem. Takže **to je opravdu kousek**.

Jak zvládáte otázku zajištění svého domova? Co se týče finančních prostředků k zajištění bydlení, chodu domácnosti.

S ohledem na předešlou odpověď jsme si vybrali **bydlení levný**, tak nemáme problém s financováním svého bydlení ani chodu domácnosti. Zůstává nám i dost peněz na zábavu. A sem tam nákup nějaký zbytečnosti.

Jak jste řešili otázku hospodaření? Využili jste možnosti společného účtu? Nebo jak to řešíte?

Máme společný spořicí účet plus máme každý svůj vlastní. Ale přítelkyně má kartu od mého kreditního účtu. Nájem platím já, ale přítelkyně přispívá půlku. Na nákupy chodíme spolu, hlavně na ty velký. Platíme všechno plus mínus na půl. Až na ty dražší věci, přeci jen já mám stálý příjem.

Jaké byly důvody pro založení společného spořicího účtu?

Na spořicím účtu máme oba přehled nad naspořenou částkou. Jak si oba vedem. Vede to i k větší zodpovědnosti ke správě peněz. Pocit větší zodpovědnosti za společně naspořené peníze vede k omezení nákupu zbytečnosti. Doufám. A hlavními důvody bylo vytvoření rezervy pro případ nouze. A **začátek spoření na naše společné bydlení**. Tak abychom mohli například doplatit zbytek procent do případné hypotéky.

Jak zvládáte skloubení zaměstnání/studia s vedením vaší domácnosti? Má založení vaší domácnosti vliv na tvou práci?

Úplně v pohodě. Naopak **zázemí společného domova vytváří příjemnou oázu po návratu z práce**. Ale jestli jsem v práci výkonnější od té doby, co žijeme spolu, to nevim. Ale povýšili mě. Tak možná jo.

Jaké jsou vaše vazby na rodinné zázemí? Měla vzdálenost od vaší rodiny vliv na výběr lokality, kam jste se přestěhovali?

Vztahy s rodinou svou i své přítelkyně mám dobré. Ale nezakládám si na pravidelných návštěvách ani vyspecifikovaný dostupnosti, tak abych byl u rodičů třeba do půl hodiny.

Takže moje vazby jsou dobré, ale ne příliš silné. Necítil jsem se omezen vzdáleností od rodiny při výběru lokality.

Jak často se tedy vídáte s rodinou?

Dle možností. Tak dvakrát až čtyřikrát měsíčně. V létě samozřejmě víc. Dá se pořádat společné grilování. V zimě je to naopak méně. Kromě teda Vánoc.

Dostává se vám pomoc od rodiny, přátel? Nebo se můžete spolehnout pouze sami na sebe?

Stále cítím podporu, morální, a tu a tam i finanční zejména od rodiny. Přátelé jsou spíš tou morální podporou. Určitě se necítím být v „tom“ sám.

Co pro tebe představuje původní domov?

Dětství. To je první co mě napadlo. Vzpomínky a zážitky s rodinou. Ale připadá mi, že ty vzpomínky už jsou trochu idealizovaný. Časem člověk asi zapomíná na nepříjemné věci, který se mu staly.

Co pro tebe znamená „být doma“, „cítit se jako doma“?

Pohoda, klid, odpočinek, příjemný prostředí, žádný cizí lidi, kteří po vás neustále něco chtějí. Čas se tak trochu zpomalí a můžu se věnovat lidem, na kterých mi záleží. A věcem, který mě baví.

Co podle tebe neodmyslitelně patří k domovu? Bez čeho by to vlastně nebyl domov?

Tak jsou to ty blízcí, ať už je to v dětství ta rodina, nebo teď přítelkyně. Je to soukromí, takový ten osobní prostor, do kterého vám nikdo neleze. Většinou teda, když někdo nepříjde na návštěvu. A i ta možnost vlastní seberealizace. Co bych si nenamaloval zed' na fialovo, vid'?! Když mě přítelkyně nezabije, tak je potom ostatním ... (Smích)

Jaké máš nejbližší plány do budoucnosti? Jaké cíle si kladeš do další životní etapy? Změnily se tvoje životní cíle v průběhu vašeho soužití?

Co se týče kariéry, tak sem měl v plánu kariérní růst, až na manažerskou pozici, což se trochu změnilo po zkušenostech z našeho společného soužití. Trochu jsem přehodnotil žebříček svých hodnot a čas, který jsem ochotný práci obětovat. Chtěl bych se věnovat

víc rodině, jejímu zajištění, ale ne na úkor času, který s ní budu moct strávit. Takže mezi aktuální nejbližší plány do budoucnosti asi patří být šťastný a dělat šťastnou i svou přítelkyni. Aktuálně nemám vysoké cíle. Výchledově možná, vlastní byt ...

Patří do vašich plánů i založení rodiny? Děti?

Nemáme sice plán typu, za dva roky dovolená v Jugoslávii, ale se založením rodiny do budoucna určitě počítám. A ani to nevidím v nějakým mnohaletým horizontu. Myslím si, že jakmile ucítím životní jistotu, jak ze strany partnerky, tak finanční jistotu, tak z mého pohledu tomu nic nebrání.

Jak nahlížíš na nesezdané soužití a manželství? Považuješ nesezdané partnerství za tzv. manželství na zkoušku?

Já si myslím, že všechno má svůj čas. Když se někdo rozhodne, že spolu budou žít bez úředního razítka, tak je to jen jejich věc. Otázka je, jestli na to nahlízejí oba dva stejně. Dočasně nesezdané páry mohou fungovat i jako manželství na zkoušku, osobně mezi manželstvím a partnerstvím nevidím až takový rozdíl. Všechno je to o komunikaci. A ta když chybí, tak vám razítko na papíře nepomůže.

Takže nevidíš žádný zásadní rozdíl mezi partnerstvím a manželstvím? Například v rozdělení rolí, nebo stabilitě vztahu?

V zásadě ne. To jak si pár nastaví chod domácnosti, přece vůbec nezáleží na tom, jestli na vztah mají razítko nebo ne. A co se týče stability, u dlouhodobého partnerství a manželství nevidím rozdíl. Rozejít se lidi můžou, i když jsou manželé. V případě problémů je pohromadě neudrží ani manželství.

Plánuješ uzavřít manželství? Nebo je pro tebe manželství něčím nemoderním, neopodstatněným?

S manželstvím ve svém životě počítám. Ve vztahu k úřadům a ke státu je to velice praktické. A samotný institut manželství sice nepovažuju za nemoderní nebo neopodstatněný, svou podstatu má, ale nepřikládám mu až takový význam.

Jaké je tvoje životní krédo, kterým se řídíš?

Snažím se všechno dělat tak, abych se za to sám před sebou nemusel stydět.

2. SCÉNÁŘ ROZHOVORU

Páry

1. Jak jste se spolu seznámili?
2. Jak dlouho jste spolu chodili, než jste začali plánovat společné bydlení?
3. Jak dlouho spolu žijete? Jak bys charakterizoval/a současný stav společného soužití?
4. Odnášel/a sis ze svého původního domova představu o tom, jak by to mělo doma fungovat?
5. Jaké máte plány do budoucna, co se týče společného soužití?
6. Co je pro vaše soužití momentálně důležité? Jaké problémy řešíte?
7. Čím je pro vás společné bydlení obohacující?
8. Co je ve vašem soužití pro tebe náročné?
9. Co vnímáš jako výhodu/nevýhodu společného soužití oproti těm, kteří nevolí život v soužití s partnerem?
10. Věnujete se společným aktivitám? Najdete si čas na vlastní zájmy, koníčky?
11. Jaké jste řešili parametry bydlení pro společné soužití? Jste spokojeni, plánujete změnu? (podle jakých kritérií jste vybírali společné bydlení)
12. Jak bys charakterizoval/a vaše bydlení?
13. Jak zvládáte finanční otázku zajištění svého domova?
14. Jak zvládáte skloubení zaměstnání/studia s vedením vaší domácnosti?
 - a. Má založení vaší domácnosti vliv na tvoje/vaše studium?
 - b. Má založení vaší domácnosti vliv na tvou práci?
15. Jaké jsou vaše vazby na rodinné zázemí? Měla vzdálenost od vaší rodiny vliv na výběr lokality, kam jste se přestěhovali?
16. Dostává se vám pomoc od rodiny, přátel? Nebo se můžete spolehnout pouze sami na sebe?
17. Co pro tebe představuje původní domov?
18. Co pro tebe znamená „být doma“, „cítit se doma“?
19. Co podle tebe neodmyslitelně patří k domovu?
20. Jaké máš nejbližší plány do budoucna? Jaké cíle si kladeš do další životní etapy?
 - a. Změnily se tvoje životní cíle v průběhu vašeho soužití?

21. Jaký máš postoj k nesezdanému soužití a manželství?
- Považuješ nesezdané soužití za tzv. manželství na zkoušku?
 - Plánuješ uzavřít manželství? Nebo je pro tebe manželství něčím nemoderním, neopodstatněným?
22. Jaké je tvoje životní krédo, kterým se řídíš?

Studenti žijící u rodičů

- Jak bys charakterizoval/a svou stávající životní situaci?
- Jaké máš zájmy, jakým aktivitám se věnuješ?
- Co shledáváš jako největší výhodu bydlení u rodičů? Nacházíš naopak nějaké nevýhody?
- Jaké máš nejbližší životní cíle, vzdálenější cíle? Čeho bys chtěl/a v životě dosáhnout?
- Jaké je tvoje životní krédo, kterým se v životě řídíš?
- Jak silná je tvoje vazba na rodinné zázemí? Budeš na ni brát do budoucna ohled?
- Co je pro tebe v partnerském vztahu důležité? Máš v současné době přítele/přítelkyni? Přemýšlíte o společném soužití? Proč ano, proč ne.
- Jaký je tvůj názor na společné soužití partnerů? Považuješ ho za předstupeň manželství? Za tzv. manželství na zkoušku?
- Plánuješ do budoucna vstoupit do manželství? Nebo považuješ manželství za něco nemoderního, neopodstatněného?
- Co pro tebe znamená „být doma“, „cítit se jako doma“?